

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda)

6. veebruar 2014*

Konkurents — Keelatud kokkulepped — Tina ning poksiiditud sojaõli ja estrite põhiste termostabilisaatorite turg — Otsus, milles tuvastatakse EÜ artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kaks rikkumist — Nõustamisteenust pakkuv ettevõtja, kes ei tegutse asjassepuutuvatel turgudel — Trahvid — Tühistamisnõue — Ettevõtja mõiste — Süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõte — Rikkumise kestus — Aegumine — Haldusmenetluse kestus — Mõistlik tähtaeg — Kaitseõigus — Hilinenud teave uurimismenetluse kohta — Ülempiir 10% käibest — Ühes otsuses karistamine kahe rikkumise eest — Ühe rikkumise mõiste — Otsuse muutmise nõue — Trahvisummad — Rikkumiste kestus — Haldusmenetluse kestus — 2006. aasta suunised trahvide arvutamise meetodi kohta — Müügiväärtus — Sümboolne trahv — Täielik pädevus

Kohtuasjas T-27/10,

AC-Treuhand AG, asukoht Zürich (Šveits), esindajad: advokaadid C. Steinle ja I. Bodenstein,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Ronkes Agerbeek ja R. Sauer, keda abistas advokaat A. Böhlke,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 11. novembri 2009. aasta otsus K(2009) 8682 (lõplik), EÜ asutamislepingu artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (Juhtum COMP/38.589 – Termostabilisaatorid) või teise võimalusena nõue vähendada määratud trahve,

ÜLDKOHUS (kolmas koda),

koosseisus: esimees O. Czúcz, kohtunikud I. Labucka (ettekandja) ja D. Gratsias,

kohtusekretär: ametnik C. Kristensen,

arvestades kirjalikus menetluses ja 18. septembri 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

Vaidluse taust

- 1 Käesolevas asjas käsitletakse komisjoni 11. novembri 2009. aasta otsust K(2009) 8682 (lõplik), EÜ asutamislepingu artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (Juhtum COMP/38.589 – Termostabilisaatorid) (edaspidi „vaidlustatud otsus”, mille kokkuvõte on avaldatud ELT 2010, C 307, lk 9).
- 2 Vaidlustatud otsuses tuvastas Euroopa Ühenduste Komisjon, et teatud arv ettevõtjaid on rikkunud EÜ artiklit 81 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artiklit 53, osaledes kahes konkurentsivastaste kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuste kogumis, mis hõlmasid kogu EMP territooriumi ja puudutasid esiteks tinastabilisaatorite sektorit ning teiseks poksiiditud sojaõli ja estrite sektorit (edaspidi „ESBO/estrite sektor”).
- 3 Vaidlustatud otsuses tuvastatakse kaks rikkumist, mis puudutavad kaht liiki termostabilisaatoreid - aineid, mida lisatakse polüvinüülkloriidist (PVC) toodetele, et parendada nende kuumusekindlust (vaidlustatud otsuse põhjendus 3).
- 4 Vaidlustatud otsuse artikli 1 kohaselt seisnesid mõlemad rikkumised hindade kokkuleppimises, müügikvootide kaudu turgude jagamises, klientide jagamises ja tundliku äriteabe vahetamises eelkõige klientide, tootmise ja müügi kohta.
- 5 Vaidlustatud otsuses märgitakse, et asjassepuutuvad ettevõtjad osalesid nendes rikkumistes eri perioodidel 24. veebruarist 1987 kuni 21. märtsini 2000 stabilisaatorite osas ja 11. septembrist 1991 kuni 26. septembrini 2000 ESBO/estrite sektoris.
- 6 Hageja AC-Treuhand AG, kelle peakorter asub Zürichis (Šveits), on nõustamisteenust pakkuv ettevõtja, kes pakub „laiavalikulisi personaalteenuseid siseriiklikele ja rahvusvahelistele ühendustele ning huvigruppidele”, kusjuures olgu täpsustatud, et vaidlustatud otsuses on ka märgitud, et see äriühing kirjeldab oma teenuseid järgmiselt: „Šveitsi ja rahvusvaheliste kutseühenduste, nende mittetulunduslike liitude ja organisatsioonide haldus ja juhtimine; turuandmete kogumine, töötlemine ja kasutamine; turustatistika esitlemine; edastatud arvandmete kontrollimine osalejate juures” (vaidlustatud otsuse põhjendus 66).
- 7 Hageja asutati 1993. aasta novembris ja registreeriti 28. detsembril 1993 pärast ostutehingut Fides Trust AG (edaspidi „Fides”) ühe osakonna personali poolt. Enne seda ostutehingut viis hageja tegevust läbi Fides. Hageja jätkas oma tegevust samade isikutega, osutades samu teenuseid oma liikmetele ja olles seotud samade kohustustega (vaidlustatud otsuse põhjendus 67).
- 8 Fides ja hageja organiseerisid aastatel 1987 kuni 2000 mitu (umbes 160) koosolekut, mis puudutasid vaidlustatud otsuse esemeks olevaid keelatud kokkuleppeid (edaspidi „Fidese koosolekud” ja „AC-Treuhandi koosolekud”) (vaidlustatud otsuse põhjendused 68 ja 111).
- 9 S oli isik, kes kõigepealt Fidese ja seejärel hageja nimel „viis läbi” asjassepuutuvaid koosolekuid rikkumiste kogu kestuse vältel (vaidlustatud otsuse põhjendus 68).
- 10 Vaidlustatud otsuses peetakse hagejat vastutavaks selle eest, et tal oli keskne ja sarnane roll mõlemas asjassepuutuvas rikkumises, organiseerides keelatud kokkuleppe poolte osalusel toimunud koosolekuid, millel ta ka ise viibis ja osales aktiivselt, kogudes osalejatelt teavet müügi kohta asjassepuutuvatel turgudel ja jagades seda, pakkudes end vahendajaks pingete korral asjassepuutuvate ettevõtjate vahel ja julgustades pooli kompromisse leidma, tehes seda tasu eest (vaidlustatud otsuse põhjendused 108-129, 356-359, 380-387, 668, 669 ja 744-753).

- 11 Uurimine, mille tulemisel võeti vastu vaidlustatud otsus, algatati pärast seda, kui Chematura esitas 26. novembril 2002 trahvide eest kaitse saamise taotluse vastavalt komisjoni teatisele, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155) (vaidlustatud otsuse põhjendused 79 ja 80).
- 12 12. ja 13. veebruaril 2003 korraldas komisjon CECA (Prantsusmaa), Baerlocheri (Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia ja Ühendkuningriigid), Reagensi (Itaalia), Akcrose (Ühendkuningriigid) ja Rohm & Haas'i (Prantsusmaa) ruumides kontrollle vastavalt nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 esimene määrus asutamislepingu artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3) artikli 14 lõikele 3.
- 13 Akcrose ruumides läbi viidud kontrollide käigus juhtisid selle äriühingu esindajad komisjoni ametnike tähelepanu sellele, et teatavatele dokumentidele võib kehtida advokaadi ja tema kliendi teabevahetuse konfidentsiaalsuse kaitse (vaidlustatud otsuse põhjendus 81). Selle väidetava kaitse pinnalt algatati 2003. aasta 11. aprillil ja 4. juulil Üldkohtus kohtumenetlused, milles 17. septembri 2007. aasta otsusega kohtuasjades T-125/03 ja T-253/03: Akzo Nobel Chemicals ja Akcros Chemicals vs. komisjon (EKL 2007, lk II-3523) jäeti hagiavaldused rahuldamata (vaidlustatud otsuse põhjendused 84-90) (edaspidi „Akzo kohtumenetlus”).
- 14 8. oktoobril 2007 ja mitmel korral 2008. aastal saatis komisjon asjassepuutuvatele ettevõtjatele nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (ELT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 18 alusel teabenõudeid (vaidlustatud otsuse põhjendused 91 ja 92).
- 15 Hagejale saadeti esimene teabenõue 8. oktoobril 2007 (edaspidi „8. oktoobri 2007. aasta teabenõue”).
- 16 Hageja keeldus vastamast komisjoni 5. juuni 2008. aasta teabenõudele seoses tema ülemaailmse käibega, piirdudes vastuses ühele täiendavale teabenõudele viitega oma vastusele, mille ta andis komisjonile asjas, milles tehti komisjoni 10. detsembri 2003. aasta otsus 2005/349/EÜ [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 alusel algatatud menetluses (Juhtum COMP/E-2/37.857 – Orgaanilised peroksiidid) (ELT 2005, L 110, lk 44) (edaspidi „orgaaniliste peroksiidide asi”).
- 17 17. märtsil 2009 võttis komisjon vastu vastuväiteteatise, mis 18. märtsil 2009 edastati mitmele äriühingule, sealhulgas hagejale (vaidlustatud otsuse põhjendus 95).
- 18 Hageja vastas vastuväiteteatisele 25. mai 2009. aasta kirjaga.
- 19 11. novembril 2009 võttis komisjon vastu vaidlustatud otsuse.
- 20 Vaidlustatud otsuse artiklis 1 tuvastatakse hageja vastutus osaluse eest tinastabilisaatoreid puudutavas rikkumises 1. detsembrist 1993 kuni 21. märtsini 2000 ja ESBO/estrite sektorit puudutavas rikkumises 1. detsembrist 1993 kuni 26. septembrini 2000.
- 21 Mis puudutab hagejale trahvi määramise pädevust eespool viidatud rikkumiste eest, siis lükkas komisjon tagasi asjassepuutuvate ettevõtjate argumendid, mille kohaselt Akzo kohtumenetlusest määruse nr 1/2003 artikli 25 lõikest 6 tulenev peatamine kohaldub ainult sellesse menetlusse kaasatud isikute suhtes, kelleks on Akzo Nobel Chemicals Ltd ja Akcros Chemicals Ltd. Komisjon leidis nimelt, et see peatamine mõjutab kõiki, mistõttu aegumine peatus kõigi uurimisega seotud ettevõtjate, sealhulgas hageja suhtes (vaidlustatud otsuse põhjendused 672-682).
- 22 Komisjon märkis ka, et Üldkohus kinnitas, et nõustamisteenust pakkuvat ettevõtjat, kes panustab tahtlikult keelatud kokkuleppesse, võib pidada vastutavaks rikkumise kaastäideviijana (Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-99/04: AC-Treuhand vs. komisjon, EKL 2008, lk II-1501, edaspidi „kohtuotsus AC-Treuhand I”).

23 Trahvisummade kindlaksmääramiseks kohaldas komisjon suuniseid määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2; edaspidi „2006. aasta suunised”).

24 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 2 on märgitud:

„Tinastabilisaatorite sektoris toime pandud rikkumiste eest määratakse järgmised trahvid:

[...]

17) AC-Treuhand AG: 174 000 eurot;

[...]

[ESBO/estrite] turul toime pandud rikkumiste eest määratakse järgmised trahvid:

[...]

38) AC-Treuhand AG: 174 000 eurot;

[...]” [Siin ja edaspidi on vaidlustatud otsust tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

Menetlus ja poolte nõuded

25 Hageja esitas käesoleva hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 27. jaanuaril 2010.

26 Üldkohtu kohtukantseleisse 12. juulil 2011 esitatud kirjadega teatas komisjon, et arvestades Euroopa Kohtu 29. märtsi 2011. aasta otsust liidetud kohtuasjades C-201/09 P ja C-216/09 P: ArcelorMittal Luxembourg vs. komisjon ja komisjon vs. ArcelorMittal Luxembourg jt (EKL 2011, lk I-2239), loobub ta oma argumentidest, mille kohaselt määruse nr 1/2003 artikli 25 lõike 6 alusel aegumise peatumine seoses Akzo kohtumenetlusega mõjutab kõiki, sealhulgas hagejat, ning Üldkohus võttis selle teadmiseks.

27 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kolmas koda) avada suulise menetluse ja menetlust korraldavate meetmete raames palus pooltel vastata küsimustele. Pooled täitsid need nõuded ette nähtud tähtaja jooksul.

28 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 18. septembri 2012. aasta kohtuistungil.

29 Kohtuistungil palus Üldkohus hagejal esitada oma 2011. aasta käive. Hageja täitis selle nõude määratud tähtajal ja Üldkohus palus komisjonil esitada selle dokumendi kohta võimalikke märkusi. Need märkused esitati selleks määratud tähtajal.

30 Hageja palub Üldkohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus teda puudutavas osas;

— teise võimalusena vähendada talle määratud trahve;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

- 31 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi tervikuna rahuldamata;
  - mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

- 32 Hagiavalduse põhjendamiseks esitas hageja üheksa väidet, millest osale tuginetakse peamiselt vaidlustatud otsuse tühistamise nõude toetuseks ja osale teise võimalusena esitatud vaidlustatud otsuse trahvi määrava osa muutmise nõude toetuseks.
- 33 Hagiavalduses esitatud üheksandas väites märgib hageja, et otsusest ei antud talle nõuetekohaselt teada.
- 34 Kohtuistungil hageja siiski kinnitas, et ta loobub väitest vaidlustatud otsusest mittenõuetekohaselt teatamise kohta, nagu oli märgitud ka tema kirjalikus vastuses Üldkohtu ühele asjassepuutuvale küsimusele, ning Üldkohus võttis selle teadmiseks.
- 35 Seega ei tule enam lahendada hageja üheksandat väidet.

Väited, millele tuginetakse vaidlustatud otsuse tühistamist nõudes

- 36 Vaidlustatud otsuse tühistamist nõudes tugineb hageja neljale väitele ja viienda väite esimesele osale, mis puudutavad esiteks EÜ artikli 81 rikkumist ning süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõtet (kolmas väide); teiseks komisjoni trahvi määramise pädevuse aegumist määruse nr 1/2003 artikli 25 lõike 5 alusel (teine väide); kolmandaks kaitseõiguste rikkumist tema suhtes algatatud uurimismenetlusest hilinenult teatamisega (kaheksas väide); neljandaks mõistliku tähtaja põhimõtte rikkumist haldusmenetluse kestuse tõttu (seitsmes väide) ja viiendaks määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 rikkumist (kuuenda väite esimene osa).
- Kolmas väide, mis puudutab EÜ artikli 81 rikkumist ning süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõtet
- 37 Kolmandas väites, mida tuleb uurida esimesena, väidab hageja, et komisjon rikkus EÜ artiklit 81, kuna ta ei osalenud kokkuleppes selle sätte tähenduses, mis on kohaldatav ainult ettevõtjatele, kes on sõlminud konkurentsi piirava kokkuleppe või tegelenud kooskõlastatud tegevusega, mitte aga ettevõtjatele, kes ainult organiseerisid koosolekuid või osutasid konkurentsivastaste kokkulepete raames teenuseid.
- 38 Hageja sõlmis kokkuleppe, mille eesmärk ei olnud konkurentsi kahjustada, vaid osutada teenuseid, mistõttu see kokkulepe ei kuulu EÜ artikli 81 kohaldamisalasse.
- 39 Komisjon ei saanud seega hageja hinnangul talle määrata karistust tegevuse eest, mis ei ole EÜ artikli 81 kohaldamisalal, rikkudes nii toimides süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõtet, mis on sätestatud Roomas 4. novembril 1950 allakirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 7 lõikes 1 ja 7. detsembril 2000 Nice'is välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (EÜT C 364, lk 1) artiklis 49.

- 40 Lisaks väidab hageja, et isegi kui asuda seisukohale, et tema tegevus kuulus EÜ artikli 81 kohaldamisalasse, rikub vaidlustatud otsus sellegipoolest süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõtet, kuna EÜ artikli 81 lai tõlgendamine komisjoni poolt ei olnud etteheidetud faktiliste asjaolude asetleidmise ajal talle ettenähtav, arvestades Euroopa Kohtu lahendeid ja komisjoni otsustuspraktikat.
- 41 Lisaks väidab hageja, et EÜ artikli 81 kohaldamise ettenähtamatus on käesolevas asjas seda enam raskekujuline, et komisjon ei määranud sümboolset trahvi nagu orgaaniliste peroksiidide asjas, vaid kaks korda trahvi, mis oli nii kõrge kui võimalik.
- 42 Komisjon palub kolmanda väite tagasi lükata eelkõige kohtuotsuse AC-Treuhand I alusel.
- 43 Selle kohta piisab, kui meenutada, et Üldkohus on juba otsustanud ka hagejat puudutanud kohtuasjas, et EÜ artiklit 81 saab kohaldada tegevusele, millega tegeles niisugune ettevõtja nagu hageja käesoleva asja asjaoludel (kohtuotsus AC-Treuhand I, punktid 112-138).
- 44 Kohtuotsuses AC-Treuhand I otsustas Üldkohus ka seda, et iga selline ettevõtja nagu hageja käesolevas asjas, kes tegutseb kooskõlastatult – seahulgas nõustav ettevõtja, kes ei tegutse turul, millel konkurentsi piiratakse –, saab mõistlikult ette näha, et põhimõtteliselt kohaldub EÜ artikli 81 lõikes 1 sätestatud keeld ka tema suhtes, kuna see ettevõtja ei saanud tähelepanuta jätta ja ta pidi aru saama, et komisjoni otsustuspraktika ja ühenduse kohtu varasem kohtupraktika olid ise piisavalt selge ja täpne alus EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise eest nõustava ettevõtja vastutuse kindlaks tunnustamiseks, kui see ettevõtja on aktiivselt ja tahtlikult panustanud keelatud kokkuleppesse tootjate vahel, kes tegutsevad turul, mis erineb sellest turust, kus tegutseb nõustav ettevõtja (kohtuotsus AC-Treuhand I, punkt 150).
- 45 Seega ei saa nõustuda argumentidega, millele hageja tugineb ja mille kohaselt esiteks on EÜ artikli 81 kohaldamine käesolevas asjas vastuolus süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõttega ning teiseks oli vaidlustatud otsuses sellele sätte antud komisjoni tõlgendus ettenägematut laadi.
- 46 Seda hinnangut ei saa seada kahtluse alla argumendiga, mille hageja tõstatab asjaolu pinnalt, et komisjon ei määranud talle vaidlustatud otsuses sümboolset trahvi, vaid kaks korda trahvi, mis oli nii kõrge kui võimalik, sest selle argumendiga ei soovita vaidlustada mitte vaidlustatud otsuse enda seaduslikkust, vaid määratud trahvisummasid, et neid muudetak, mistõttu on see argument tühistamisnõude põhjenduses tulemusetu ja seda tuleb analüüsida koos neljanda väitega seoses trahvisumma muutmisega.
- 47 Seega tuleb tagasi lükata kolmas väide, millele hageja tugineb vaidlustatud otsuse tühistamise nõudes.
- Teine väide, mis puudutab komisjoni trahvi määramise pädevuse aegumist
- 48 Teises väites, mis on esitatud vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks, märgib hageja, et komisjon ei ole tõendanud, et rikkumised kestsid kuni 11. novembrini 1999.
- 49 Kuna vaidlustatud otsus võeti vastu 11. novembril 2009, aegus komisjoni õigus trahve määrata sel kuupäeval, nagu tuleneb määruse nr 1/2003 artikli 25 lõikest 5.
- 50 Hageja sõnul pandi alates 1996. aastast rikkumisena kvalifitseeritavaid tegusid toime aina vähem ning see tegevus lõppes „1999. aasta keskel” või „1999. aasta suvel”, nagu nähtub tema esitatud menetlusdokumentidest.
- 51 Selle väite põhjenduses vaidleb hageja vastu nende tõendite tõenduslikule väärtusele, millele tugines komisjon vaidlustatud otsuses.

- 52 Ta viitab ka ühele oma endise töötaja S – kes „viis läbi” Fidese ja seejärel AC-Treuhandi koosolekuid - 20. mai 2009. aasta avaldusele, mida korrati vande all 17. jaanuaril 2010 (edaspidi „S avaldus”) ning mille ta saatis komisjonile vastuses vastuväiteteatisele ja mille pooled esitasid käesoleva asja toimikusse.
- 53 Tõendeid, millest nähtub rikkumiste lõppemine „hiljemalt 1999. aasta keskel” ja mis tõendavad seda, toetavad toimikus olevad teiste ettevõtjate avaldused ja tõendid.
- 54 Arvestades, et aegumistähtaeg möödus 11. novembril 2009, väidab hageja, et komisjonil puudus ka õiguslik huvi rikkumisi tuvastada. Komisjon vaidleb sellele hageja argumentatsioonile vastu, kinnitades et ta on tõendanud õiguslikult piisavalt, et rikkumised kestsid kauem kui 11. novembrini 1999, mistõttu tema trahvi määramise pädevus ei olnud aegunud ja et tal ei olnud seega kohustust tõendada õiguslikku huvi rikkumiste tuvastamiseks.

– Asjakohane kohtupraktika

- 55 Tuleb meenutada, et mis puudutab EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise kohta tõendite esitamist, siis peab komisjon tõendama rikkumised, mida ta on tuvastanud, ja esitama sobivad tõendid, mis tõendavad õiguslikult piisavalt rikkumise tunnuseks olevate asjaolude esinemist (Euroopa Kohtu 17. detsembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-185/95 P: Baustahlgewebe vs. komisjon, EKL 1998, lk I-8417, punkt 58; 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-49/92 P: komisjon vs. Anic Participazioni, EKL 1999, lk I-4125, punkt 86, ning 6. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-2/01 P ja C-3/01 P: BAI ja komisjon vs. Bayer, EKL 2004, lk I-23, punkt 62).
- 56 Komisjonil tuleb esitada täpseid ja üksteist toetavaid tõendeid, mille põhjal saaks kindlalt veenduda, et rikkumine on toime pandud (vt Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00: JFE Engineering jt vs. komisjon, EKL 2004, lk II-2501, punkt 179 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 57 Tõsi, kui komisjon tuvastab konkurentsioiguse normide rikkumise tuginedes eeldusele, et tuvastatud faktiliste asjaolude asetleidmist ei saa seletada muuga kui konkurentsivastase käitumisega, tuleb liidu kohtul asjassepuutuv otsus tühistada, kui ettevõtjad esitavad argumentatsiooni, mis näitab komisjoni kindlaks tehtud faktilisi asjaolusid erinevas valguses ja võimaldab nii viimase poolt rikkumise tuvastamisel faktidele antud selgituse asendada teise, usutavama selgitusega. Nimelt ei saa sel juhul järeldada, et komisjon on konkurentsioiguse rikkumise toimepanemist tõendanud (vt selle kohta 28. märtsi 1984. aasta kohtuotsus liidetud kohtuasjades 29/83 ja 30/83: Compagnie royale asturienne des mines ja Rhein zinc vs. komisjon, EKL 1984, lk 1679, punkt 16, ja 31. märtsi 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ja C-125/85-C-129/85: Ahlström Osakeyhtiö jt vs. komisjon, EKL 1993, lk I-1307, punktid 126 ja 127).
- 58 Siiski tuleneb ka kohtupraktikast, et kõik komisjoni esitatud tõendid ei pea ilmingimata vastama neile tingimustele kõigi rikkumise tunnuste osas, vaid piisab, kui tõendite kogum, millele institutsioon tugineb, vastab tervikuna hinnatult neile nõuetele (eespool viidatud Üldkohtu otsus JFE Engineering vs. komisjon, punkt 180 ja 8. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-54/03: Lafarge vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 56 ja 271).
- 59 Samuti tuleb täheldada, et kuna keeld osaleda konkurentsivastastes tegevustes ja kokkulepetes ning sanktsioonid, mis rikkujatele võidakse määrata, on üldtuntud, siis on tavapärane, et selliseid toiminguid ja kokkuleppeid sisaldav tegevus toimub varjatult, et kohtumisi korraldatakse salaja ja enamasti kolmandas riigis ning et seonduvat dokumentatsiooni on võimalikult vähe (Euroopa Kohtu 7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: Aalborg Portland jt vs. komisjon, EKL 2004, lk I-123, punkt 55).

- 60 Lisaks, isegi kui komisjon avastab selliseid tõendeid, mis otseselt kinnitavad ettevõtjatevahelist ebaseaduslikku suhtlemist, nagu näiteks koosoleku protokoll, on need tavaliselt katkendlikud ja korrapäratud, mistõttu on sageli vajalik teatud üksikasju tuletamise teel taastada (eespool viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 56).
- 61 Seega tuleb enamikul juhtudest konkurentsivastane tegevus või kokkulepe tuletada teatud hulgest kokkusattumustest ja kaudsetest tõenditest, mis koostoimes ning muu loogilise selgituse puudumise korral võivad osutada tõendiks konkurentsieeskirjade rikkumise kohta (eespool viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 57).
- 62 Kohtupraktikast tuleneb ka, et kui puuduvad kogu rikkumise kestust otseselt tõendavad tõendid, on komisjon kohustatud tuginema vähemalt tõenditele, mis puudutavad ajaliselt piisavalt lähestikku asetleidnud asjaolusid, nii et võib mõistlikult mõõnda, et see rikkumine vältas katkematult kahe täpse kuupäeva vahel (vt selle kohta Üldkohtu 7. juuli 1994. aasta otsus kohtuasjas T-43/92: Dunlop Slazenger vs. komisjon, EKL 1994, lk II-441, punkt 79, ja 5. oktoobri 2011. aasta otsus kohtuasjas T-11/06: Romana Tabacchi vs. komisjon, EKL 2004, lk II-6681, punkt 132).
- 63 Euroopa Kohus on ka otsustanud, et kui komisjon suutis tuvastada, et ettevõtja osales ettevõtjatevahelistel koosolekutel, millel on ilmselt konkurentsivastane eesmärk, võis Üldkohus õigesti järeldada, et just ettevõtja on kohustatud esitama muu selgituse nende koosolekute sisu kohta. Niisugusele järeldusele jõudes ei ole Üldkohus tõendamiskoormust üle kandnud ega rikkunud süütuse presumptsiooni (Euroopa Kohtu 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-235/92 P: Montecatini vs. komisjon, EKL 1999, lk I-4539, punkt 181).
- 64 Teisisõnu, kui komisjon tugineb tõenditele, mis on üldjuhul rikkumise toimepanemise tõendamiseks piisavad, ei saa ettevõtja piirduda viitega võimalusele, et esineda võis asjaolu, mis võib mõjutada nende tõendite tõenduslikku jõudu, selleks et komisjonil tekiks kohustus tõendada, et see asjaolu ei saanud tõendite tõenduslikku jõudu mõjutada. Vastupidi, välja arvatud juhul, kui ettevõtja ei saa seda tõendit esitada komisjoni enda tegevuse tõttu, peab see ettevõtja õiguslikult piisavalt tõendama esiteks, et tema viidatud asjaolu esines, ja teiseks, et see asjaolu seab kahtluse alla nende tõendite tõendusliku jõu, millele tugineb komisjon (Üldkohtu 15. detsembri 2010. aasta otsus kohtuasjas T-141/08: E.ON Energie vs. komisjon, EKL 2010, lk II-5761, punkt 56).
- 65 Seda, kas komisjon on vaidlustatud otsuses õiguslikult piisavalt tõendanud, et rikkumised kestsid vähemalt 11. novembrini 1999, tuleb kontrollida neid kaalutlusi silmas pidades.

– Rikkumiste kestus

- 66 Käesolevas asjas tuleb kõigepealt meenutada, et vaidlustatud otsuses leidis komisjon, et rikkumised kestsid Šveitsis asjassepuutuvate ettevõtjate osalusel toimunud koosolekute kujul kuni 21. märtsini 2000 tinastabilisaatorite rikkumise osas ja kuni 26. septembrini 2000 ESBO/estrite rikkumise osas (vaidlustatud otsuse põhjendus 100).
- 67 Komisjon leidis ka, et „kuna koosolekuid oli palju, [...] esinesid otsesed ja asjaolude asetleidmise ajast pärit tõendid selle kohta, et osalejad [...] pidasid korrapäraselt konkurentsivastase eesmärgiga arutelusid” (vaidlustatud otsuse põhjendus 137).
- 68 Hageja on aga sisuliselt seisukohal, et komisjon ei ole piisavat tõenduslikku väärtust omavate sisuliste tõenditega tõendanud rikkumiste toimepanemist, st et AC-Treuhandi koosolekutel, mis leidsid aset pärast 11. novembrit 1999, oli konkurentsivastane eesmärk, ja et rikkumised lõppesid tegevus lõppes „1999. aasta keskel” või „1999. aasta suvel” või „1999. aasta suvel”, kui kasutada hageja menetlusedokumentides kasutatud sõnastust.

- 69 Siiski ei vaidle hageja vastu sellele, et Fidese koosolekute vahetuks jätkuks olnud AC-Treuhandi koosolekutel oli vähemalt „1999. aasta keskpaigani” selgelt konkurentsivastane eesmärk.
- 70 Teisisõnu kinnitab hageja oma menetlusdokumentides sõnaselgelt, et kõiki neid koosolekuid viis läbi S, kelle käitumist ta kahetses, ja märgib, et 17. novembri 2009. aasta kirjas teatas ta sellest oma klientidele, nende ees vabandades.
- 71 Kuigi hageja viitab rikkumiste esemeks olevate tegude vähenemisele alates 1996. aastast, ei vaidle ta siiski vastu rikkumiste vältavale laadile.
- 72 Seega möönab hageja rikkumiste toimepanemist ja nende vältamist 1. detsembrist 1993 kuni vähemalt 1999. aasta keskpaigani.
- 73 Hageja ei vaidle vastu ka AC-Treuhandi koosolekute toimumisele 1999. aasta teisel poolaastal ja 2000. aasta esimesel poolaastal.
- 74 Hageja tunnistab oma menetlusdokumentides selgelt ka seda, et neid koosolekuid „viis läbi” S.
- 75 Seega selleks, et anda hinnang hageja teisele väitele, piisab, kui kontrollida, kas käesolevas asjas tõendas komisjon õiguslikult piisavalt seda, et AC-Treuhandi koosolekutel, mis toimusid pärast 11. novembrit 1999, oli konkurentsivastane eesmärk nagu ka nendele eelnenud koosolekutel (vt selle kohta Euroopa Kohtu 8. juuli 1999. aasta otsus kohtuasjas C-199/92 P: Hüls vs. komisjon, EKL 1999, lk I-4287, punkt 155; eespool viidatud kohtuotsus komisjon vs. Anic Participazioni, punkt 96, ja eespool viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 81).
- Tinastabilisaatoreid puudutava rikkumise jätkamine pärast 11. novembrit 1999
- 76 Tinastabilisaatorite sektori kohta järeltas komisjon vaidlustatud otsuses erinevate tõendite pinnal, millele 1999. aasta osas viidatakse põhjendustes 299-304 ning 2000. aasta osas põhjenduses 316-323 ja 420, et rikkumine leidis aset kuni 21. märtsini 2000, st kauem kui 11. novembrini 1999.
- 77 Esiteks, mis puudutab 1999. aastat, siis toimus Šveitsis üheksa AC-Treuhandi koosolekut, nimelt kaks veebruaris, kaks aprillis, kaks juulis, üks septembris ja veel kaks 29. ja 30. novembril ning nendel koosolekutel osalesid Akcros, Baerlocher, CECA, Reagens ja Chemtura (vaidlustatud otsuse põhjendus 299); olgu märgitud, et hageja möönab kõigi nende koosolekute toimumist, välja arvatud üks koosolek juulis.
- 78 Teiseks, komisjon väidab, et Chematura 1999. aasta augusti kuuaruandes, mis kandis kuupäeva 16. september 1999 ning mille see ettevõtja esitas komisjoniga haldusmenetluses tehtud koostöö raames, oli esile toodud asjaolu, et „[tema] konkurendid järgi[sid] [tema] hinnapoliitikat ja et ka nemad [olid] oma hindu tõstnud”, ning et ühel ettevõtjal A oli „raskusi hinnareeglitest kinnipidamisega” (vaidlustatud otsuse põhjendus 303).
- 79 Kolmandaks, Chematura 1999. aasta oktoobri kuuaruandes, mis kandis kuupäeva 15. november 1999, on märgitud, et vastupidi kõigile teistele turuosalistele ettevõtja A vähendas hindu, kuid et „käsil [oli] meetmete võtmine sellisele tendentsile lõpu panemiseks” (vaidlustatud otsuse põhjendus 303).
- 80 Neljandaks, ühes Chematura 23. novembri 1999. aasta kirjas mainitakse 1999. aasta hinnatõusu 8% Lääne-Euroopas ja seda, et hinnatõusu oodati 1999. aasta neljandas kvartalis (vaidlustatud otsuse põhjendus 304).

- 81 Viierendaks, Chematura 1999. aasta novembri kuuaruandes, mis kandis kuupäeva 17. detsember 1999, mainitakse hinnatõusu, mida vedas konkureeriv ettevõtja ja mida toetasid veel kaks konkureerivat ettevõtjat ning mis ei pidanud „jõustuma enne 2000. aasta esimest kvartalit” (vaidlustatud otsuse põhjendus 304).
- 82 Kuuendaks, mis puudutab 2000. aastat, siis toimus Zürichis 20. ja 21. märtsil kaks AC-Treuhandi koosolekut, kus osalesid Akcros, Baerlocher, CECA, Reagens ja Chemtura (vaidlustatud otsuse põhjendus 316); hageja sellele vastu ei vaidle.
- 83 Seitsmendaks, vaidlustatud otsuse põhjenduses 317 viitab komisjon ühele 16. veebruari 2000. aasta memorandumile, mille koostas Akcrose töötaja ühele oma ülemusele (edaspidi „Akcrose memorandum”), millele hageja vastu ei vaidle ja mille tekst tuleb terves ulatuses allpool välja tuua:

„Ma rääkisin turundusdirektoritega, kes tunnevad väga hästi stabilisaatorite turgu EL-s [...] Tänase seisuga osaleme meie ja enamus meie EL konkurentide tööstuslikesse klubidesse (üks ESBO ja üks tinastabilisaatorite valdkonnas), mille peamine eesmärk on konsolideerida turuteavet igakuiste müügikoguste kohta tonnides. Iga liikmeks olev ettevõtja saab oma teabe AC-Treuhandile Šveitsis, kes saab tulemused kõigile osalevatele ettevõtjatele tervikandmetena [...] Mingit konkureerivat teavet ei nähtu. See tundub mulle kõige regulaarsem ja kasulikum. Kaks kuni neli korda aastas liikmeks olevad ettevõtjad siiski Šveitsis kohtuvad, et arutada ühishuve pakkuvaid teemasid nagu turu perspektiivid ja tendentsid, liikmeteks mitteolevate ettevõtjate tegevus jne. Kuigi AC-Treuhandi juhitud koosolekud ei tundu olevat iseenesest kuritarvitavad, teavitati mind sellest, et koos arutavad konkurendid hinnatasemeid ja kliente. Seetõttu soovitaksin ma AC-Treuhandile teatada, et enam me nendel koosolekutel ei osale, kuid et me saadame oma müügiteabe, et ta meile ikka teenust osutaks. Kaks aastat tagasi oli nende klubide olukord täiesti erinev. Siis aga ilmusid välja punased lehed: need sisaldasid koosolekute protokolle ja klubi otsuste üksikasju, puudutades hinnatõusu ja turgude jaotamist. Nendes räägiti ka konkreetsetest klientidest. Neid protokolle ei saadetud välja, vaid hoiti „turvaliselt” AC-Treuhandi toimikutes, sest Šveits ei olnud EL liige. 1996 ja 1997. aastal seda laadi koosolekuid enam ei toimunud, tõenäoliselt suurenenud surve tõttu niisuguse tegevusega mitte tegeleda, sest seadusi kohaldati aina rangemalt. Mitu tinaklubi liiget avaldasid meie esindajale survet, et taastada olukord, kus AC-Treuhandi koosolekutel lepiti regulaarselt kokku hindades ja turu jaotamises. Barlocher avaldas kõige suuremat survet nii meile kui teistele liikmetele, kes sellise kokkuleppe poolt ei olnud. Nad räägivad täpsemalt turuosade „külmutamisest”, kuid kui üks liige suurendab kliendi võites oma turuosa, peab ta mõnest muust kliendist loobuma, et säiliks tasakaal. Seda kinnitatakse igakuiste kvootide kontrolliga. Me ei ole enam nõus sellises kuritarvitavas tegevuses osalema ja see on täiendav põhjus, miks me peame nendel koosolekutel osalemise lõpetama [...] Kokkuvõttes, ilmselt esines kuritarvitavaid koosolekuid/arutelusid, millel osales Akcros. Kuigi meil tuleb aeg-ajalt nähtavasti ikka ette arutelusid, mida võib pidada ebasobivaks, ei osale me enam nendel ametlikel koosolekutel, mis on selgelt sobimatud. Ma soovitan: 1) teatada AC-Treuhandile, et me ei võta enam osa Šveitsis peetavatest tina- ja [ESBO/estrite] klubi koosolekutest, kuigi me jätkame oma müügiteabe saatmist nagu varem; 2) korraldada meie turundusdirektoritele (ja teistele) [...] informatiivne koolitus, et nad teaksid täpselt piire, mida konkurentidega suhtlemisel ei tohi ületada. Palun andke mulle teada, kui te nende ettepanekutega nõustute.”

- 84 Kaheksandaks ja toetamaks tõlgendust, mille komisjon andis Akcrose memorandumile, märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 318, et Akzo oli tunnistanud, et Akcrose memorandumile eelnesid selle memorandumiga autori omakäelised märkused (edaspidi „Akcrose omakäelised märkused”), millest nähtub – ja millele hageja vastu ei vaidle – esiteks, et „mitte kirja pandud” arutelud toimusid teemal „hinnatasemed”, mis „pidid tõusma” või „jääma samaks”, ning „teatud klientide” teemal, ning teiseks, et koosolekud toimusid „EL liikmeks mitte olevas Šveitsis”, sest siis ei saa „nende suhtes korraldada üllatuskontrolle”.

- 85 Üheksandaks, komisjon märgib, et pärast Akcrose memorandumit teatas selle äriühingu esindaja AC-Treuhandi 21. märtsi 2000. aasta koosolekul Zürichis, et ta AC-Treuhandi koosolekutel enam ei osale, „jätkates müügi kohta teabe edastamist” (vaidlustatud otsuse põhjendus 319); hageja sellele vastu ei vaidle.
- 86 Kümnendaks, komisjon toonitas, et Akcros kinnitas 5. juunil 2000 S-le – kes oli siis hageja töötaja – saadetud kirjas, et ta ei võta enam AC-Treuhandi koosolekutest osa (vaidlustatud otsuse põhjendus 321), millele hageja vastu ei vaidle.
- 87 Üheteistkümnendaks, komisjon viitab Chematura avaldustele, mille viimane tegi komisjoniga haldusmenetluses koostööd tehes ning milles mainitakse tinastabilisaatorite kartelli jätkumist kuni „2000. aastani” (vaidlustatud otsuse põhjenduse 420 punkt a).
- 88 Arvestades kõiki neid asjaolusid kogumis leiab Üldkohus, et komisjon on tõendanud tema poolt vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumist seoses tinastabilisaatoritega, esitades sobivaid tõendeid, mis tõendavad õiguslikult piisavalt rikkumise tunnuseks olevate asjaolude esinemist, ehk rikkumist, mis käesolevas asjas on seotud tinastabilisaatoritega, arvestades et komisjon on vaidlustatud otsuses esitanud piisavaid tõendeid, mis lubavad kindlalt veenduda, et tinastabilisaatoreid puudutav rikkumine on toime pandud.
- 89 Nimelt, kui neid koos tõlgendada, siis välistavad erinevad tõendid, millele viidati tinastabilisaatorite osas punktides 77-87, et AC-Treuhandi koosolekutel, mis toimusid tinastabilisaatorite teemal 1999. aasta novembri lõpus ja 2000. aasta märtsis, ei olnud konkurentsivastast eesmärki.
- 90 Need tõendid tõendavad selgelt nende AC-Treuhandi koosolekute konkurentsivastast eesmärki, eelkõige teeb seda Akcrose memorandum, milles kritiseeritakse AC-Treuhandi koosolekute konkurentsivastast laadi, selle ettevõtja otsust nendel enam mitte osaleda, asjaolu, et ta nendest teistele teada andes distantseerus, tehes seda kahel korral 2000. aasta jooksul, ja tema plaani korraldada konkurentsinoormide alane informeeriv koolitus selle ettevõtja töötajatele; samuti tõendavad Chematura avaldused kartelli jätkumist „kuni 2000. aastani” ning puudusid mis tahes hageja esitatud tõendid AC-Treuhandi koosolekute laadi muutumise kohta.
- 91 Sellest tuleneb, et AC-Treuhandi koosolekutel, mis peeti 1999. aasta novembri lõpus ja 2000. aasta märtsis, ei saanud olla muud eesmärki, kui oli varasematel koosolekutel, arvestades et samad ettevõtjad ja samad isikud kohtusid samas kontekstis S juures.
- 92 Seetõttu tuleb otsustada, et komisjon on vaidlustatud otsuses esitanud kaudsete tõendite kogumi, mis üldiselt hinnates lubavad kindlalt veenduda selles, et pärast 11. novembrit 1999 toimunud AC-Treuhandi koosolekutel pandi toime tinastabilisaatoreid puudutavaid rikkumisi.
- 93 Hageja esitatud argumendid seda järeldust ümber ei lükka.
- 94 Hageja sõnul lõppes tegevus, mida talle võib süüks panna, „1999. aasta keskel”, olgu siis tegemist kas tinastabilisaatorite või ESBO/estrite sektoriga, nagu nähtub S avaldusest, milles esitatut toetasid komisjoni toimikus olevad tõendid ja AC-Treuhandi koosolekute protokollid ning millest hageja sõltub täielikult oma seisukoha esitamisel kartelli lõppemise osas, kuna ühelgi teisel tema töötajal ei olnud kartelliga mingit kokkupuudet.
- 95 Hageja väidab, et AC-Treuhandi koosolekutel kartelli tegevus, olgu siis kas tinastabilisaatorite või ESBO/estrite sektoris, hakkas „alates 1996./1997. aastast” järk-järgult vähenema.
- 96 Ent sõltumatult küsimusest, kas selline vähenemine aset leidis, tuleb asuda seisukohale, et hageja tunnistab oma menetlusdokumentides selgelt ja mitu korda talle süüks pandud rikkumise esinemist, nii tinastabilisaatorite kui ka ESBO/estrite sektoris, vähemalt kuni „1999. aasta keskpaigani”.

- 97 Seetõttu ei tule Üldkohtul hageja teisele väitele hinnangu andmiseks hinnata asjaolusid, millele hageja tugineb niisuguse vähenemise tõendamiseks, sest olgu täpsustatud, et hageja asjakohase argumentatsiooniga ei nõuta vaidlustatud otsust muutva kohtuotsuse tegemist talle määratud trahvisummade osas, vaid vaidlustatud otsuse tühistamist komisjoni trahvi määramise pädevuse aegumise tõttu.
- 98 Hageja leiab, et asjaolud, millele komisjon vaidlustatud otsuses viitab ja mida meenutatakse käesoleva kohtuotsuse punktides 77-87, ei võimalda igal juhul tuvastada hageja poolt tinastabilisaatoreid puudutava rikkumise toimepanemist kauem kui 11. novembrini 1999.
- 99 Selles küsimuses tugineb ta argumentidele, mis käivad nii tinastabilisaatoreid puudutava rikkumise kui ka ESBO/estrite sektori rikkumise kohta.
- 100 Esiteks, hageja kinnitab, et kartelli liikme Ciba – mille Chemtura 1998. aastal ära ostis – esindaja K, kes oli kartelli „asutaja” ja kes osales algusest peale kõigil AC-Treuhandi koosolekutel, lõpetas nendel osalemise 1999. aasta juulis tinastabilisaatorite sektori osas ja 1999. aasta septembris ESBO/estrite sektori osas, kuna ta läks pensionile.
- 101 Selle argumentiga ei saa nõustuda.
- 102 Nimelt ei saa ühe kartelli liikme esindaja - olgu tema roll kui keskne tahes - taandumisest järeldada, et need liikmed on kindlasti rikkumise lõpetanud, seda enam, et AC-Treuhandi koosolekud S juures jätkusid.
- 103 Teiseks, hageja viitab S avaldusele, mille kohaselt „üheksakümnendate aastate lõpus [AC-Treuhandi koosolekutel] enam [konkurentsivastaseid] arutelusid ei peetud”.
- 104 S avaldus ei saa mõjutada nende tõendite tõenduslikku väärtust, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugines, arvestades asjaolu, mida hageja selgelt tunnustab, et S „viis läbi” hageja nimel AC-Treuhandi koosolekuid, mille konkurentsivastast eesmärki selle avalduse tegemise ajal, mis toimus *in tempore suspecto*, ta kinnitab, ning asjaolu, et S täpsustas, et „ta ei [suuda] täpselt öelda, mis hetkel seda laadi arutelud lõppesid”.
- 105 Samadel põhjustel tuleb tagasi lükata hageja esitatud S ärakuulamise taotlus, ilma et tuleks hinnata selle vastuvõetavust.
- 106 Kolmandaks, hageja täheldab, et Arkema esitas ainult tõendeid, mis näitavad, et kartell kestis kuni 29. septembrini 1999 ja et Ciba esitas tõendeid konkurentsivastaste arutelude olemasolu kohta ainult 1999. aasta aprillini tinastabilisaatorite osas ja 1999. aasta maini ESBO/estrite sektori osas.
- 107 Nende argumentidega ei saa nõustuda.
- 108 Nimelt ei saa asuda seisukohale, et ainult asjaolust, et teatud ettevõtjad esitasid rikkumiste esinemist tõendavaid tõendeid ainult teatud perioodi kohta, piisab, et seada kahtluse alla järeldus – mis on liiatigi argumenteeritud -, et need rikkumised kestsid kauem kui see periood.
- 109 Neljandaks väidab hageja, et Faci märkis, et hindu arutati ainult kuni 1999. aasta alguseni, ja et Chemson märkis, et rikkumised lõppesid hiljemalt 1999. aasta septembris.
- 110 Ka nende argumentidega ei saa nõustuda.
- 111 Nimelt esiteks tuleb märkida, et Faci avaldused, millele viitab hageja, puudutavad vaid asjassepuutuvate kartellide üht aspekti, hindade ebaseaduslikku kindlaksmääramist, mitte aga nende teisi koostisosi, eelkõige turgude ja klientide jagamist ning tundliku äriteabe vahetamist.

- 112 Teiseks, Chemsoni tehtud märkuste osas ei saa järeldada ettevõtja avalduse alusel, mis on tehtud *in tempore suspecto*, et kõik asjassepuutuvad kartelli liikmed lõpetasid tingimata rikkumise toimepanemise, seda enam, et AC-Treuhandi koosolekud toimusid S juures edasi ja et nagu märgib ka hageja ise, ei välistanud üks teine ettevõtja Ciba, et kartell võis edasi kesta.
- 113 Viiendaks märgib hageja, et komisjoniga haldusmenetluses tehtud koostöö raames ei viidanud Chemtura absoluutselt AC-Treuhandi koosolekutele.
- 114 Selle argumendi tagasilükkamiseks piisab, kui märkida, et hageja ise pooldab arvamust, et Chemtura juhtkond ei olnud „ilmselt” teadlik nimetatud koosolekute sisust.
- 115 Kuuendaks, hageja väidab, et Chemtura hakkas alates 1998. aasta maist läbi viima iseseisvat hinnastrateegiat.
- 116 Samadel põhjustel, mis on välja toodud eespool käesoleva kohtuotsuse punktis 112, ei ole see argumentatsioon veenev, seda enam, et keelatud kokkuleppe ühe poole poolt kokkuleppe tingimuste rikkumine ei saa teda vabastada vastutusest selle rikkumise eest – kui ta just seda mittetäitmist ei avalikusta – ning enamgi veel ei saa see tõendada, et keelatud kokkuleppe teised pooled kokkuleppes osalemise lõpetasid (vt selle kohta Euroopa Kohtu 19. märtsi 2009. aasta otsus kohtuasjas C-510/06 P: Archer Daniels Midland vs. komisjon, EKL 2009, lk I-1843, punkt 120).
- 117 Seitsmendaks, hageja toonitab, et Akzo, kellega oli seotud Akcros, hakkas „1990. aastate lõpus” kohaldama väga range konkurentsioiguse normide järgimise poliitikat.
- 118 Samadel põhjustel, mis on välja toodud käesoleva kohtuotsuse punktis 112, ei saa selle argumendiga nõustuda, seda enam, et on leidnud tuvastamist, et Akcros ütles ametlikult asjassepuutuvatest kokkulepetest lahti alles 2000. aasta märtsis.
- 119 Kaheksandaks, mis puudutab konkreetselt tinastabilisaatoritega seotud rikkumist, siis vaidleb hageja vastu ühe 1999. aasta AC-Treuhandi koosoleku toimumisele.
- 120 Ent hageja möönab sõnaselgelt muude AC-Treuhandi koosolekute toimumist, muu hulgas ühe niisuguse koosoleku toimumist, mis leidis aset 1999. aasta juulis, ja teiste koosolekute toimumist, mis leidsid aset 1999. aasta 29. ja 30. novembril, mistõttu tuleb see argument tulemusetuna tagasi lükata.
- 121 Üheksandaks, mis puudutab Chemtura kuaruandeid, millele viidati käesoleva kohtuotsuse punktides 78 ja 79, ning Chemtura 23. novembri 1999. aasta kirja ning 17. detsembri 1999. aasta kuaruannet, millele viidati käesoleva kohtuotsuse punktides 80 ja 81, siis esiteks märgib hageja, et nendes aruannetes teda ei mainita, mistõttu ei tõenda need, et võimalikud hinnakokkulepped toimusid tema toetusel või ka mõne AC-Treuhandi koosoleku käigus.
- 122 Teiseks ei saa nende elementide alusel tuvastada hinnakokkulepete olemasolu, vaid need viitavad ainult hinnatõusule, mistõttu ei tõenda need elemendid, et AC-Treuhandi koosolekutega seotud konkurentsivastast tegevust viidi läbi pärast 1999. aasta keskpaika.
- 123 Selle argumentatsiooniga ei saa nõustuda.
- 124 Nimelt, nagu meenutati ka käesoleva kohtuotsuse punktis 62, tuleneb kohtupraktikast, et kui puuduvad kogu rikkumise kestust otseselt tõendavad tõendid, on komisjon kohustatud tuginema vähemalt tõenditele, mis puudutavad ajaliselt piisavalt lähestikku asetleidnud asjaolusid, nii et võib mõistlikult möönda, et see rikkumine vältas katkematult kahe täpse kuupäeva vahel.
- 125 Esiteks möönab hageja 1999. aasta veebruari, aprilli ja vähemalt ühe juulis toimunud AC-Treuhandi koosoleku konkurentsivastast eesmärki.

- 126 Teiseks nähtub nendest tõenditest, et vähemalt tinastabilisaatorite turul toimus sellel turul tegutsevate ja AC-Treuhandi koosolekutel osalenud ettevõtjate hindade ühtlustumine tõusu suunas 1999. aasta teisel poolel – st AC-Treuhandi koosolekutega samal perioodil, mille toimumist hageja ei vaidlusta.
- 127 Kümnendaks, mis puudutab aastat 2000 ja nii tinastabilisaatorite kui ka ESBO/estrite sektoriga seotud rikkumist, siis vaidleb hageja vastu viisile, kuidas komisjon tõlgendab Akcrose memorandumit.
- 128 Hageja hinnangul on Akcrose memorandum, mille sisu kirjeldati käesoleva kohtuotsuse punktis 83, „enamjaolt teda süüst vabastav”. See memorandum ei tõenda, et kartell kestis kuni 2000. aastani, vaid näitab vastupidi, et kartelli tegevuse intensiivsus vähenes märgatavalt aastatel 1996/1997 ning et aastatel 1999/2000 mingit konkurentsivastast tegevust enam ei toimunud.
- 129 See tuleneb Akcrose memorandumite teatud lausetest, milles viidatakse „täiesti erinevale olukorrale” „kahe aasta eest” ja sellele, et „1996 ja 1997. aastal seda laadi koosolekuid enam ei toimunud”, et mittekonkureeriva teabe saatmine AC-Treuhandile tundus talle „kõige regulaarsem ja kasulik”, et „AC-Treuhandi juhitud koosolekud ei tundu[nud] olevat iseenesest kuritarvitavad”, et „[tema] esindajale [avaldati] survet, et taastada olukord, kus AC-Treuhandi koosolekutel lepiti regulaarselt kokku hindades ja turu jaotamises”.
- 130 Selle argumendiga ei saa nõustuda.
- 131 Nimelt tuleb asuda seisukohale, et oma argumendis esitab hageja Akcrose memorandumite lauseid ilmselgelt ainult poolikul kujul, nagu on näha käesoleva kohtuotsuse punktist 83.
- 132 Nii tuleneb selgelt 16. veebruari 2000. aasta Akcrose memorandumite teatud lausetest, et selle autor soovitas nendel koosolekutel enam mitte osaleda ja seda selles dokumendis kaks korda, ning piirduda ainult „müügiteabe saatmis[ega]”. Ta mainis ka oleviku ajavormi kasutades - mida tuleb rõhutada -, survet, et „turuosad külmutada” ja „aeg-ajalt toimuvaid arutelusid, mida võib pidada ebasobivaks” ja mis „[olid] selgelt sobimatud”.
- 133 Igal juhul lubab Akcrose memorandum selle terviklikul lugemisel õiguslikult piisavalt tuvastada, et rikkumised, mida hagejale vaidlustatud otsuses süüks pannakse, leidsid aset, sest sellest nähtub nii tinastabilisaatorite kui ka ESBO/estrite turu osas tõend selle kohta, et üks AC-Treuhandi koosolekutel osalenud ettevõtja pani tähele nende konkurentsivastast eesmärki ja et see sama ettevõtja pidas 2000. aasta märtsis sobivaks mitte enam nendel koosolekutel osaleda ning ütles avalikult kahel korral lahti nende eesmärgist 2000. aasta esimeses kvartalis, st samal ajal, mil toimusid AC-Treuhandi koosolekud, mille asetleidmist hageja ei vaidlusta.
- 134 Ei saa järeldada, et Akcrose niisugune käitumine 2000. aasta esimesel poolel puudutas konkurentsivastaseid koosolekuid, mis oli toimunud kolm või lausa neli aastat varem.
- 135 Arvestades kõiki eespool esitatud kaalutlusi tuleb otsustada, et komisjon tõendas õiguslikult piisavalt, et tinastabilisaatorite osas kestis rikkumine pärast 11. novembrit 1999 edasi.
- ESBO/estrite sektorit puudutava rikkumise edasi kestmine pärast 11. novembrit 1999
- 136 ESBO/estrite sektori osas tuvastas komisjon vaidlustatud otsuses, et rikkumine kestis 1999. aastast kuni 26. septembrini 2000, st kauem kui 11. novembrini 1999; komisjon tugines erinevatele tõenditele, millele viidati 1999. aasta osas põhjendustes 305-315 ja 2000. aasta osas põhjendustes 316-323.
- 137 Esiteks, mis puudutab 1999. aastat, siis toimus kaheksa AC-Treuhandi koosolekut: kaks jaanuaris, kaks mais, kaks septembris, üks 14. detsembril ja üks 15. detsembril; nendel osalesid Akros, CECA, Chemson, Faci ja Chemtura (vaidlustatud otsuse põhjendus 305) ning hageja sellele vastu ei vaidle.

- 138 Teiseks, komisjon toonitas, et Chemtura augusti kuuaruandes, mis kandis kuupäeva 16. september 1999, oli märgitud, et ettevõtjad leppisid kokku „[ESBO/estrite sektori] hinnatõusus umbes 10% võrra alates oktoobrist” (vaidlustatud otsuse põhjendus 308).
- 139 Kolmandaks, komisjon viitab vaidlustatud otsuse põhjenduses 315 ühe 15. detsembri 1999. aasta koosoleku protokollile, mille oli koostanud hageja ning milles mainiti võimatust „teha lähitulevikus [...] veel tihedamat koostööd” ettevõtjaga, kes AC-Treuhandi koosolekutel veel ei osalenud.
- 140 Neljandaks, mis puudutab 2000. aastat, siis toimus viis AC-Treuhandi koosolekut, nimelt kaks märtsis, üks juunis ja kaks septembris, millel osalesid Akcros, CECA, Chemson, Faci ja Chemtura (vaidlustatud otsuse põhjendus 316); hageja sellele vastu ei vaidle.
- 141 Viiendaks toob komisjon esile Akcrose memorandumit, mille sisu kirjeldati käesoleva kohtuotsuse punktis 83.
- 142 Kuuendaks, komisjon mainis ka Akcrose omakäelisi märkusi, millele viidati käesoleva kohtuotsuse punktis 84.
- 143 Seitsmendaks märgib komisjon, et pärast Akcrose memorandumit teatas selle äriühingu esindaja AC-Treuhandi 22. märtsi 2000. aasta koosolekul Zürichis, et ta AC-Treuhandi koosolekutel enam ei osale (vaidlustatud otsuse põhjendus 319).
- 144 Kaheksandaks, komisjon täpsustas ka, et Akcros oli 5. juuni 2000. aasta kirjaga kinnitanud oma kavatsust enam mitte AC-Treuhandi koosolekutel osaleda (vaidlustatud otsuse põhjendus 320); hageja sellele vastu ei vaidle.
- 145 Üheksandaks, komisjon viitas hageja poolt Itaalias 26. septembril 2000. aastal korraldatud koosoleku protokollile, mille ta oli saanud Chemsonilt haldusmenetluses ning milles mainitakse võimalust, et „koostöö” ei jätku „nii nagu varem” (vaidlustatud otsuse põhjendus 323); hageja vaidleb sellele vastu ainult S avaldustele viidates.
- 146 Kümnendaks, komisjon viitas ka Chemtura avaldustele, mille see tegi komisjoniga haldusmenetluses tehtud kootöö raames ning milles viidatakse ESBO/estrite sektori kartelli jätkumisele „kuni 2001. aastani” (vaidlustatud otsuse põhjenduse 420 alapunkt b).
- 147 Arvestades kõiki neid asjaolusid kogumis leiab Üldkohus, et komisjon on tõendanud tema poolt vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumist seoses ESBO/estrite sektoriga, esitades sobivaid tõendeid, mis tõendavad õiguslikult piisavalt rikkumise tunnuseks olevate asjaolude esinemist käesolevas asjas, arvestades et komisjon on vaidlustatud otsuses esitanud piisavaid tõendeid, mis lubavad kindlalt veenduda, et ESBO/estrite sektorit puudutav rikkumine on toime pandud.
- 148 Nimelt, kui neid koos tõlgendada, siis välistavad erinevad tõendid, millele viidati käesoleva kohtuotsuse punktides 137-146, ESBO/estrite sektori osas, et AC-Treuhandi koosolekutel, mis toimusid 1999. aasta detsembris ja puudutasid seda sektorit, ei olnud konkurentsivastast eesmärki.
- 149 Need tõendid tõendavad selgelt nende AC-Treuhandi koosolekute konkurentsivastast eesmärki, eelkõige teeb seda 15. detsembri 1999. aasta Akcrose memorandum, millele viidati käesoleva kohtuotsuse punktis 139 ja milles kritiseeritakse AC-Treuhandi koosolekute konkurentsivastast laadi, selle ettevõtja otsust nendel enam mitte osaleda, asjaolu, et ta nendest teistele teada andes distantseerus, tehes seda kahel korral 2000. aasta jooksul, ja tema plaani korraldada konkurentsinoormide alane informeeriv koolitus selle ettevõtja töötajatele; samuti tõendavad Chemtura avaldused kartelli jätkumist „kuni 2000. aastani” ning puudusid mis tahes hageja esitatud tõendid AC-Treuhandi koosolekute laadi muutumise kohta.

- 150 Sellest tuleneb, et AC-Treuhandi koosolekul, mis peeti 1999. aasta detsembris ja 2000. aasta märtsis, ei saanud olla muud eesmärki, kui oli varasematel koosolekul, arvestades et samad ettevõtjad ja samad isikud kohtusid samas kontekstis S juures.
- 151 Seetõttu tuleb otsustada, et komisjon on vaidlustatud otsuses esitanud kaudsete tõendite kogumi, mis üldiselt hinnates lubavad kindlalt veenduda selles, et pärast 11. novembrit 1999 toimunud AC-Treuhandi koosolekul pandi toime ESBO/estrite sektorit puudutavaid rikkumisi.
- 152 Kõiki eespool toodud kaalutlusi ei saa kahtluse alla seada hageja argumentidega.
- 153 Nimelt, esiteks ei saa hageja tulemuslikult vaidlustada käesoleva kohtuotsuse punktis 138 viidatud Chemtura kuuaruande tõenduslikku jõudu ja seda põhjustel, mis toodi välja käesoleva kohtuotsuse punktides 124–126.
- 154 Teiseks ei saa ta tõsiseltvõetavalt kinnitada, et ühe 15. detsembri 1999. aasta AC-Treuhandi koosoleku protokoll, millele viidatakse käesoleva kohtuotsuse punktis 139 ning milles mainiti võimatust „teha lähitulevikus [...] veel tihedamat koostööd” ettevõtjaga, kes AC-Treuhandi koosolekul veel ei osalenud, käis selle ettevõtja osalemise kohta turustatistika esitamises.
- 155 Nimelt piirdub hageja sellega, et ta kordab oma argumentatsiooni AC-Treuhandi koosolekute väidetava sisu kohta, mis ei muuda aga komisjoni vaidlustatud otsuses esitatud tõendite tõenduslikku väärtust.
- 156 Lisaks eeldab „tihedama” koostöö planeerimine juba minimaalse koostöö tegemist, milleks ei saanud olla muu kui selle ettevõtja osalemine turustatistika edastamises, mistõttu „tihedam” koostöö välistab osalemise ainult turustatistika edastamises.
- 157 Kolmandaks, käesoleva kohtuotsuse punktis 104 esitatud põhjustel ei saa hageja tulemuslikult tugineda S avaldustele.
- 158 Neljandaks ei ole käesoleva kohtuotsuse punktides 131-133 esitatud põhjustel veenvad ka tema vastuväited Akcrose memorandumi tõendusliku väärtuse kohta.
- 159 Kõigil eespool esitatud kaalutlustel tuleb otsustada, et komisjon on õiguslikult piisavalt tõendanud, et rikkumine ESBO/estrite sektoris kestis edasi ka pärast 11. novembrit 1999.
- 160 Seetõttu puudub vajadus hinnata hageja esitatud argumente seoses muude tõenditega, millele komisjon vaidlustatud otsuses tugines, et tuvastada rikkumine ESBO/estrite sektoris kuni 2000. aasta septembrini.
- 161 Nimelt isegi juhul, kui need argumendid oleksid põhjendatud, ei ole need hageja esitatud teise tühistamisväite põhjendamisel tulemuslikud.
- 162 Arvestades kõiki neid kaalutlusi tuleb otsustada, et komisjon on tõendanud õiguslikult piisavalt vaidlustatud otsuses, et rikkumine kestis kauem kui 11. novembrini 1999, mistõttu tema karistamispädevus ei aegunud 11. novembril 2009.
- 163 Teiseks tuleb otsustada, et hageja argumentatsioonil seoses õigusliku huvi puudumisega tuvastada rikkumine, puudub seega eeldus, millele selles tugineti, ning et see tuleb seetõttu tagasi lükata.
- 164 Seega tuleb tagasi lükata kümnes väide, mille hageja esitas vaidlustatud otsuse tühistamise nõude toetuseks.

Kaheksas väide, mis puudutab kaitseõiguste rikkumist seoses uurimismenetlusest hilinevalt teatamisega

- 165 Kaheksandas väites, mis esitati vaidlustatud otsuse tühistamise nõude toetuseks, leiab hageja, et tema kaitseõiguste teostamist kahjustati sellega, et komisjon teatas hilinevalt tema suhtes uurimismenetluse algatamisest.
- 166 Hageja on seisukohal, et tulenevat komisjoni üldisest kohustusest pidi ta hagejat teavitama tema suhtes uurimismenetluse algatamisest lühikese aja jooksul pärast uurimise algust ning hiljemalt 8. oktoobri 2007. aasta teabenõude saatmise ajal, väljendudes seejuures selgelt.
- 167 Hagejat teavitati aga alles komisjoni 9. veebruari 2009. aasta kirjaga, ehk poolteist aastat hiljem, paar nädalat enne vastuväiteteatisest teada andmist 18. märtsil 2009.
- 168 Sellega, et tema suhtes uurimismenetluse algatamisest anti teada hilinevalt, kahjustati hageja kaitseõiguste teostamist.
- 169 Hageja väidab selle kohta, et perioodi 2007-2009 osas olid S meenutused ebatäpsemad, mistõttu tema 20. mai 2009. aasta avaldus oli üldsõnaline ja kaotas komisjoni silmis veelgi usaldusväärsust.
- 170 Selles küsimuses tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ning vastavalt ELL artikli 6 lõikele 3 on põhiõigused lahutamatu osa õiguse üldpõhimõtetest, mille järgimise tagab Euroopa Kohus. Euroopa Kohus on korduvalt leidnud, et kaitseõigustest kinnipidamine konkurentsipoliitikat puudutava haldusmenetluse läbiviimisel on liidu õiguse üldpõhimõte (vt Euroopa Kohtu 3. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-534/07 P: Prym ja Prym Consumer vs. komisjon, EKL 2009, lk I-7415, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 171 EÜ artikli 81 rakendamise menetluse kohta tuleneb kohtupraktikast, et komisjonis läbi viidav haldusmenetlus jaguneb kaheks eraldiseisvaks ja üksteisele järgnevaks staadiumiks, millel mõlemal on oma sisemine loogika: nimelt eeluurimise staadium ja võistleva menetluse staadium. Eeluurimise staadium, mis kestab kuni vastuväiteteatise esitamiseni, peaks võimaldama komisjonil koguda kokku kõik asjassepuutuvad tõendid võimaliku konkurentsieeskirjade rikkumise asetleidmise kohta ja võtta esialgne seisukoht menetluse suuna ja edasise kulgemise kohta. Võistleva menetluse staadium, mis kestab vastuväiteteatisest kuni lõpliku otsuse vastuvõtmiseni, peab võimaldama komisjonil esitada oma lõplik seisukoht süüks pandud rikkumise kohta (vt Euroopa Kohtu 29. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-521/09 P: Elf Aquitaine vs. komisjon, EKL 2011, lk I-8947, punkt 113 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 172 Mis puudutab eeluurimise staadiumi, siis on Euroopa Kohus täpsustanud, et see staadium algab kuupäeval, mil komisjon, kes teostab talle liidu seadusandja antud pädevust, võtab meetmeid, mis lähtuvad eeldusest, et rikkumine on toime pandud, ja need meetmed mõjutavad oluliselt uurimise all olevate ettevõtjate positsiooni (vt eespool viidatud kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 114 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 173 Alles haldusmenetluse võistleva staadiumi alguses teavitatakse puudutatud ettevõtjat vastuväiteteatise kaudu kõikidest olulistest tõenditest, millele komisjon menetluse selles staadiumis tugineb. Järelikult saab puudutatud ettevõtja kaitseõigusi täielikult teostada alles pärast vastuväiteteatise saatmist (vt eespool viidatud kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 115 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 174 Eeltoodut arvestades otsustas Euroopa Kohtu ka seda, et eeluurimise käigus komisjoni tehtavad menetlustoimingud, eelkõige kontrollid ja teabenõuded võivad teatud olukorras eeldada juba oma olemuselt seda, et kahtlustatakse liidu konkurentsieeskirjade rikkumise olemasolu ja et need menetlustoimingud võivad puudutatud ettevõtjate olukorda oluliselt mõjutada (vt eespool viidatud kohtuotsus Elf Aquitaine vs. komisjon, punkt 116).

- 175 Seega on oluline vältida, et kaitseõigust selles haldusmenetluse staadiumis pöördumatult kahjustataks, sest tehtavatel uurimistoimingutel võib olla määrav tähtsus tõendite kogumisel ettevõtjate õigusvastase käitumise kohta, mis toob kaasa nende vastutuse (vt eespool viidatud kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 117).
- 176 Seega, mis puudutab mõistliku tähtaja järgimist, siis on Euroopa Kohus sisuliselt otsustanud, et kaitseõiguste tõhusalt kasutamise võimaliku kahjustamise allika hindamine ei tohi piirduda haldusmenetluse võistleva staadiumiga, vaid peab hõlmama kogu menetlust ja selle kogu kestust (Euroopa Kohtu 21. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-105/04 P: *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon*, EKL 2006, lk I-8725, punktid 49 ja 50, ning 21. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-113/04 P: *Technische Unie vs. komisjon*, EKL 2006, lk I-8831, punktid 54 ja 55).
- 177 Euroopa Kohtu hinnangul on sarnased kaalutlused analoogia alusel kohaldatavad ka küsimuses, kas ja millises ulatuses on komisjon kohustatud puudutatud ettevõtjale andma teatud teavet uurimise eseme ja eesmärgi kohta alates eeluurimise staadiumist, mis võimaldaks nimetatud ettevõtjal ennast menetluse võistlevas staadiumis tõhusalt kaitsta (eespool viidatud kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 119).
- 178 See ei tähenda siiski, et komisjon peab juba enne puudutatud ettevõtja suhtes esimese meetme võtmist igal juhul teavitama seda ettevõtjat liidu konkurentsioigusel põhinevate menetlustoimingute või vastutusele võtmise pelgast võimalusest, eriti siis, kui sellise teavitamisega võidakse põhjendamatult kahjustada komisjoni läbi viidava uurimise tõhusust (vt eespool viidatud kohtuotsus *Elf Aquitaine vs. komisjon*, punkt 120 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 179 Kaheksanda väite - mis on esitatud vaidlustatud otsuse tühistamise nõude toetuseks ja milles hageja leiab, et tema suhtes algatatud uurimismenetlusest on talle teavitatud hiline misega – põhjendatust tuleb hinnata neid kaalutlusi silmas pidades.
- 180 Kõigepealt tuleb toonitada, et oma kaheksandas väites ei väida hageja, et tema kaitseõiguste teostamist kahjustas haldusmenetluse kestus tervikuna, kuivõrd seda väidetakse seitsmendas väites ning seda uuritakse seitsmenda väite raames igal juhul käesoleva kohtuotsuse punktides 198-221.
- 181 Kaheksandas väites leiab hageja, et tema kaitseõiguste teostamist kahjustati ajavahemiku tõttu, mis algas 8. oktoobri 2007. aasta teabenõudega ja lõppes kuupäeval, mil tema väitel teavitati teda tema suhtes algatatud menetlusest komisjoni 9. veebruari 2009. aasta kirjaga, ehk poolteist aastat hiljem ja paar nädalat enne vastuväiteteatisest teadaandmist 18. märtsil 2009.
- 182 Oma argumentatsioonis, mille hageja esitab kaheksanda väite põhjendamiseks, leiab ta, et komisjon oli kohustatud teda teavitama tema suhtes uurimismenetluse algatamisest kohe pärast uurimise algust või „hiljemalt”, nagu ta märgib, 8. oktoobri 2007. aasta teabenõude saatmise ajal.
- 183 Seega ei tule hageja kaheksanda väite põhjendatuse hindamisel kontrollida, kas komisjon oli kohustatud hagejat teavitama haldusmenetluse staadiumis, mis eelnes 8. oktoobrile 2007.
- 184 Piisab, kui käesoleva kohtuotsuse punktides 169-177 meenutatud kohtupraktikat silmas pidades kontrollida, kas komisjon esitas 8. oktoobri 2007. aasta teabenõudes hagejale uurimise eseme ja eesmärgi kohta piisavat teavet, mis võimaldaks tal ennast menetluse võistlevas staadiumis tõhusalt kaitsta.
- 185 8. oktoobri 2007. aasta teabenõudes viitas komisjon „kaebustele seoses konkurentsivastase tegevusega termostabilisaatorite sektoris”, mis puudutasid teatud „arvu termostabilisaatorite turul tegutsevaid ettevõtjaid”.

- 186 Mis puudutab nõutud teabe sisu ennast, siis palus komisjon ühe kontaktisiku koordinaate või seda, et tema nõudele vastaks „vastamiseks nõuetekohaselt volitatud jurist [lawyer]”.
- 187 8. oktoobri 2007. aasta teabenõude punktides 3 ja 5 nähtub ka, et komisjon soovis saada teavet ajavahemike kohta, mil ettevõtjad tegutsesid termostabilisaatorite turul, ja küsimuses, kas hageja korraldas koosolekuid termostabilisaatorite tööstussektoris.
- 188 Seega võib mõistlikult järeldada, et 8. oktoobri 2007. aasta teabenõude sisu arvestades esitas komisjon hagejale uurimise eseme ja eesmärgi kohta piisavat teavet, mis võimaldaks tal ennast menetluse võistlevas staadiumis tõhusalt kaitsta.
- 189 Tõsi, 8. oktoobri 2007. aasta teabenõudes ei viidanud komisjon sõnaselgelt sellele, mida ta täpsemalt hagejale süüks paneb.
- 190 Kuid 8. oktoobri 2007. aasta teabenõudes ei olnud komisjon kohustatud konkreetseid rikkumisi hagejale otsesõnu süüks panema ning seega ei olnud komisjonil selles staadiumis kohustust teda teavitada asjaolust, et viimane on kahtlustatav. Samuti, kui komisjon esitab selgelt oma nõude õigusliku aluse ja eesmärgi, siis tuleb lugeda hageja kaitseõigused tagatuks (vt selle kohta Üldkohtu 28. aprilli 2010. aasta otsus kohtuasjas T-446/05: Amann & Söhne ja Cousin Filterie vs. komisjon, EKL 2010, lk II-1255, punkt 334).
- 191 Lisaks, isegi kui asuda seisukohale, et komisjon oli kohustatud hagejat teavitama vähemalt rikkumise eeldamisest ja et talle võidakse võimalike rikkumistega seoses etteheiteid teha, tuleb siiski järeldada, et komisjon täitis seda kohustust, arvestades tema 8. oktoobri 2007. aasta teabenõude sisu, mis on välja toodud käesoleva kohtuotsuse punktides 185-187.
- 192 Seetõttu ei ole hageja kaheksas väide põhjendatud.
- 193 Igal juhul, isegi kui eeldada, et hagejat teavitati tema suhtes algatatud uurimismenetlusest hilinemisega, st alles 9. veebruaril 2009, ei ole hageja tõendanud, et see hilinemine kahjustas tema kaitseõiguste teostamist.
- 194 Nimelt tuleb märkida, et selles küsimuses piirdub hageja viitega asjaolule, et perioodi 2007-2009 osas olid S meenutused ebatäpsemad.
- 195 Hageja ei saa sellele argumendile tulemuslikult tugineda.
- 196 Nimelt, olenemata S avalduste usaldusväärsest funktsionaalses plaanis ja tema keskest rollist kartellis – mida hageja ei vaidlusta ja mis muudab enam kui kaheldavaks tema ütluste õigsuse, olenemata nende sisust –, ei ole hageja mingil viisil tõendanud, kuidas tema suhtes algatatud uurimismenetlusest tema teavitamine vaid poolteist aastat varem - ja seda pärast kümne aasta möödumist vaidlusaluste asjaolude asetleidmisest - oleks võimaldanud tal ennast menetluse võistlevas staadiumis tõhusalt kaitsta.
- 197 Seetõttu tuleb tagasi lükata kaheksas väide, mille hageja esitab vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks.
- Seitsmes väide, mille kohaselt on haldusmenetluse kestuse tõttu rikutud mõistliku tähtaja põhimõtet
- 198 Seitsmendas väites, mis esitatakse vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks, viitab hageja sellele, et haldusmenetluse kestuse tõttu on rikutud mõistliku tähtaja põhimõtet. Uurimise alguse 12. veebruaril 2003 ja 18. märtsi 2009. aasta vastuväiteteatise vahele jäi liiga pikk periood, ehk enam kui kuus aastat.

- 199 Sellist ajavahemikku ei saa õigustada kohtuasja keerukusega. Lisaks ei oleks hageja arvates komisjon pidanud tema suhtes haldusmenetlust peatama, et oodata ära Akzo kohtumenetluse tulemus.
- 200 Kahjustatud on hageja kaitseõiguste teostamist, arvestades esiteks, et 2009. aastal oli AC-Treuhandi koosolekuid „läbi viinud” S mälestused juba väga hägused, ja teiseks, et tal ei olnud enam rikkumise perioodi kohta teatud dokumente, sest 10-aastane tähtaeg, mille jooksul Šveitsi õiguse alusel ollakse kohustatud dokumente alles hoida, oli hageja sõnul möödunud, mistõttu oli tal keeruline end komisjoni vastuväidete suhtes kaitsta.
- 201 Meenutades, et ta möönis vaidlustatud otsuse põhjenduses 771, et juhtumi eriomaste asjaolude tõttu kestis uurimisstaadium kauem kui tavaliselt, mis õigustas erandkorras määratud trahvide vähendamist 1% võrra, muu hulgas hageja suhtes, kinnitab komisjon, et ta pidi ootama ära Akzo kohtumenetluse tulemuse, mistõttu ei saa menetluse pikkust talle ette heita.
- 202 Komisjon arvab ka, et isegi kui asuda seisukohale, et menetluse pikkust saab talle ette heita, ei saa see kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamist, sest hageja kaitseõigusi ei rikutud.
- 203 Selle kohta tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on mõistlikust menetlustähtjast kinnipidamine konkurentsipoliitikat puudutavas haldusmenetluses liidu õiguse üldpõhimõtte, mille täitmist tagavad liidu kohtud (vt eespool viidatud kohtuotsus Technische Unie vs. komisjon, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika); see põhimõtte tuleneb inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõikest 1 ja põhiõiguste harta artiklist 41.
- 204 Ent kohtupraktikast tuleneb ka, et puudub õiguslik alus komisjoni otsuse tühistamiseks isegi menetluse liiga pika kestuse korral, kui puudutatud ettevõtjate kaitseõiguse rikkumine ei ole üksikasjalikult tõendatud ja kui seetõttu ei ole alust arvata, et menetluse liiga pikk kestus võis mõjutada komisjoni otsuse sisu (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Baustahlgewebe vs. komisjon, punkt 49, ja Üldkohtu 1. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-276/04: Compagnie maritime belge vs. komisjon, EKL 2008, lk II-1277, punkt 45).
- 205 Peale selle spetsiifilise olukorra ei ole mõistliku tähtaja põhimõtte järgimata jätmisel mingit mõju haldusmenetluse õiguspärasusele ja see ei saa muuta vaidlustatud otsust õigusvastaseks.
- 206 Samuti on oluline meenutada, et kaitseõiguste tõhusa kasutamise võimalike takistuste allika hindamine ei tohi piirduda haldusmenetluse võistleva etapiga, vaid peab hõlmama kogu menetlust ja selle kogu kestust (eespool viidatud kohtuotsus Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon, punktid 49 ja 50, ja eespool viidatud kohtuotsus Technische Unie vs. komisjon, punktid 54 ja 55).
- 207 Hageja seitsmendat väidet seoses mõistliku tähtaja põhimõtte rikkumisega, mille ta esitab vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks, tuleb hinnata neid kaalutlusi silmas pidades.
- 208 Käesolevas asjas puudub vaidlus selles, nagu meenutati ka käesoleva kohtuotsuse punktides 11-19, et komisjon alustas juhtumi uurimist 12. ja 13. veebruaril 2003 läbi viidud kontrollidega, et ta jätkas seda puudutatud ettevõtjatele, sealhulgas hagejale, teabenõuete saatmisega 8. oktoobril 2007, ning et ta adresseeris neile vastuväiteteatise 18. märtsil 2009, enne vaidlustatud otsuse vastuvõtmist 11. novembril 2009.
- 209 Samuti puudub vaidlus selles, et hageja kaasati käesolevas asjas ametlikult haldusmenetluse alles komisjoni 8. oktoobri 2007. aasta teabenõudest alates.
- 210 Seega kestis haldusmenetlus hageja suhtes 8. oktoobrist 2007 kuni 11. novembrini 2009, ehk natuke enam kui kaks aastat.

- 211 Üldkohtu hinnangul ei saa käesoleva asja asjaoludel niisugune kestus olla mõistliku tähtaja põhimõtte seisukohast liiga pikk ja sellest hinnangust üksi piisab, et tagasi lükata hageja seitsmes väide, mis puudutab mõistliku tähtaja põhimõtet ja mille ta esitab vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks.
- 212 Hageja väidab aga, et arvestades seda tähtaega mitte alates 8. oktoobri 2007. aasta teabenõudest, mis teda otseselt puudutas, vaid asjassepuutuvaid kartelle puudutava üldise uurimise algusest, mis leidis aset 12. ja 13. veebruaril 2003, ilma et ta oleks olnud uurimise algusega seotud, on rikutud mõistliku tähtaja põhimõtet.
- 213 Hageja seitsmenda väitega, mis puudutab mõistliku tähtaja põhimõtte rikkumist ja mille ta esitab vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks, ei saa nõustuda sõltumata küsimusest, kas ajavahemikuga, mis eristas asjassepuutuvaid kartelle puudutava üldise uurimise algatamist hageja menetlusse kaasamisest, võidakse rikkuda mõistliku tähtaja põhimõtet, ja kas seda rikkumist võib süüks panna komisjonile.
- 214 Nimelt, nagu meenutati käesoleva kohtuotsuse punktis 206, laiendas Euroopa Kohus mõistliku tähtaja põhimõtte järgimise kontrolli seisukohast asjassepuutuvat perioodi nii, et see hõlmaks komisjoni eeluurimist.
- 215 Isegi kui eeldada - nagu teeb hageja, ilma et komisjon talle selles küsimuses vastu vaidleks -, et mõistliku tähtaja põhimõtte järgimist tuleb kontrollida mitte alates vastuväiteteatisest ega ka esimesest hagejat puudutavast uurimistoimingust, vaid alates asjassepuutuvate rikkumise kohta uurimise algatamisest üldiselt, oleks hageja vaidlustatud otsuse tühistamiseks siiski kohustatud tõendama, et haldusmenetluse kestus kahjustas tema kaitseõiguste teostamist ja et seetõttu muudeti vaidlustatud otsuse sisu.
- 216 Kuid tuleb otsustada, et hageja ei esita selle kohta ühtegi tõendit.
- 217 Nimelt ei ole hageja kuidagi tõendanud, et kui komisjon oleks ta varem menetlusse kaasanud, oleks S suutnud teha hoopis teistsuguse sisuga avalduse, st niisuguse, mis oleks lubanud hagejal paremini oma kaitseõigusi teostada, mille tulemusel oleks vaidlustatud otsuse sisu muudetud.
- 218 Edasi tuleb märkida, et hageja ei ole esitanud mingit teavet nende dokumentide laadi või sisu kohta, millele ta oleks saanud tugineda, kui ta oleks need alles hoidnud.
- 219 Lõpuks, hageja ei saa tulemuslikult tugineda tähtajale, mille jooksul Šveitsi õiguse kohaselt on ettevõtjad kohustatud dokumente alles hoidma, sest ta võis käesolevas asjas igati ette näha vajadust teatud dokumendid säilitada, arvestades komisjoni poolt talle vastuväidete esitamise võimalust, kuna orgaaniliste peroksiidide asjas adresseeriti talle vastuväiteteatis 27. märtsil 2003 ning 10. detsembril 2003 talle rikkumist süüks panev otsus.
- 220 Igal juhul ei vaidle hageja vastu AC-Treuhandi koosolekute konkurentsivastasele laadile, mida S viis läbi kuni „1999. aasta keskpaigani” ja tema kaitse seisukohast oli kõige olulisema tähtsusega periood selle aasta teine pool. Ajal, mil ta komisjoni menetlusse kaasati, st 8. oktoobril 2007, nagu ka vastuväiteteatise kuupäeval, 18. märtsil 2009, ei olnud dokumentide säilitamise tähtaeg, millele ta viitab, veel möödunud nende dokumentide osas, mis puudutasid 1999. aasta teist poolt. Seega pidid tal veel ka vastuväiteteatise teatavaks tegemise ajal alles olema kõik asjakohased dokumendid ning ta võis neid oma kaitseõiguste teostamiseks alles hoida. Samuti ei saa ta väita, et haldusmenetluse väidetavalt liiga pikk kestus kahjustas selles suhtes tema kaitseõiguste teostamist.
- 221 Seetõttu tuleb tagasi lükata seitsmes väide, mille hageja esitab vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks.

Kuuenda väite esimene osa, mis puudutab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 rikkumist

- 222 Kuuenda väite esimeses osas viitab hageja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 rikkumisele, kuna määratud trahvide kogusumma 348 000 eurot (kaks korda 174 000 eurot) ületab 10% tema vaidlustatud otsusele vastuvõtmisele eelnenud majandusaasta kogukäibest, mis antud juhul oli 1 763 917 eurot 2008. aastal.
- 223 Hageja hinnangul esineb vaid üks rikkumine, mistõttu määrati kaks trahvi sama rikkumise eest ja kahe trahvi summa ei saa ületada 10% tema kogukäibest.
- 224 Kuigi ta kirjeldas vastuväiteteatises pikalt üht rikkumist, järeltas komisjon vaidlustatud otsuses, et esinevad „kaks paralleelset, kuid sarnast rikkumist” (vaidlustatud otsuse põhjendus 395), selgitamata seda analüüsi muutust, mistõttu on vaidlustatud otsuses rikutud põhjendamiskohustust.
- 225 Sisuliselt on komisjon jätnud tähelepanuta kokkulepete üksteist täiendava seose kriteeriumi, asendades selle vaidlustatud otsuses kahe kartelli omavahelise majandusliku sõltuvuse tõendatuse nõudega, kuigi ühe, mitmest osateost koosneva rikkumise esinemine eeldab ühe konkurentsivastase eesmärgi esinemist.
- 226 Ent nagu nähtub vaidlustatud otsusest endast, olid kaheks väidetavaks rikkumiseks olevad kokkulepped väga tihedalt seotud toodete – neid kasutati täiendavalt polüvinüülkloriidis ning müüdi sama kategooria klientidele –, kokkulepete sisu, eesmärgi, seotud isikute, S rolli, kronoloogia ja geograafilise ulatuse poolest.
- 227 Teise võimalusena viitab hageja *in dubio pro reo* põhimõttele, mida kohaldatakse küsimuses, kas ta on toime pannud ühe või mitu rikkumist. Käesolevas asjas tuleks kahe rikkumise olemasolu kahtlust tõlgendada hageja kasuks.
- 228 Mõõndes, et võrreldes vastuväiteteatisega muutis ta vaidlustatud otsuses oma seisukohta rikkumiste arvu osas, kinnitab komisjon, et ta viis läbi uue analüüsi, võttes arvesse erinevate puudutatud isikute, sealhulgas hageja vastakaid arvamusi, mis esitati eelkõige vastustes vastuväiteteatisele.
- 229 Komisjon meenutab selles kontekstis, et ta märkis vaidlustatud otsuses, et mõlema rikkumise osas peeti eraldi koosolekuid ja nende rikkumiste kestus oli erinev, samuti erinesid asjassepuutuvad tooted – nii oma keemiliste ja füüsiliste omaduste, hinna, kasutusotstarbe ja klientuuri poolest – ning teatud ettevõtjad osalesid ainult ühes rikkumises, olles kliendid turul, mis puudutas teist rikkumist.

– Sissejuhatavad märkused

- 230 Kõigepealt olgu meenutatud, et võimaliku määratava karistuse suhtes ei ole põhimõtteliselt ilma tagajärgedeta see, kas kvalifitseerida teatud õigusvastased teod nii, et need moodustavad ühe ja sama rikkumise või mitu eraldi rikkumist, sest mitme eraldi rikkumise tuvastamine võib tuua kaasa mitme eraldi trahvi määramise nii, et iga kord kohaldatakse määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud piire ja lähtutakse seega ülempiirist, mis on 10% otsuse vastuvõtmisele eelnenud majandusaasta käibest (Üldkohtu 15. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-71/03, T-74/03, T-87/03 ja T-91/03: Tokai Carbon jt vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 118; 15. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas T-15/02: BASF vs. komisjon, EKL 2006, lk II-497, punktid 70 ja 158, ning eespool viidatud kohtuotsus Amann & Söhne jt vs. komisjon, punkt 94).
- 231 Seega võib komisjon ühes samas otsuses tuvastada kaks eraldiseisvat rikkumist ja määrata kaks trahvi, mille kogusumma ületab määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ette nähtud 10% ülempiiri, kui mõlema trahvi summa eraldi seda ülempiiri ei ületa.

- 232 Nimelt ei ole 10% ülempiiri kohaldamisel tegelikult tähtsust sellel, kas liidu konkurentsieeskirjade erinevate rikkumiste eest karistatakse ühesainsas menetluses või eri aegadel toimunud eraldiseisvates menetluses, sest 10% ülempiir kehtib igale EÜ artikli 81 rikkumisele (Üldkohtu 8. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-68/04: SGL Carbon vs. komisjon, EKL 2008, lk II-2511, punkt 132).
- 233 Seega piisab käesolevas asjas kuuenda väite esimese osa põhjendatuse hindamiseks selle kontrollimisest, kas komisjon on tõendanud, et esinesid kaks eraldiseisvat rikkumist, mitte ainult üks rikkumine, nagu väidab hageja.
- Kaks eraldi rikkumist
- 234 Vaidlustatud otsusest tuleneb, et komisjon järeldas käesolevas asjas kahe eraldiseisva rikkumise olemasolu mitut kaalutlust aluseks võttes, mis on välja toodud asjaomaste turgude osas põhjendustes 3-8, toodete osas põhjendustes 75-77, komisjoni hinnangul selles küsimuses kohaldatavate põhimõtete osas põhjendustes 388-394 ja käesolevas asjas nende kohaldamise osas põhjendustes 395-404.
- 235 Seetõttu tuleb kohe tagasi lükata hageja argument - mille viimane esitab ilma mis tahes tõendite tuginemata, viidates vastuväiteteatisele ja väitmata, et selles osas on kahjustatud tema kaitseõigusi -, et vaidlustatud otsus ei ole kahe eraldi rikkumise esinemise küsimuses põhjendatud.
- 236 Nimelt tuleneb vaidlustatud otsusest, et komisjon viitas erinevatele põhjustele, millest peamine on välja toodud põhjendustes 396-401, kui ta tuvastas, et tinastabilisaatorite turuga seotud rikkumine oli paralleelne ja sarnanes ESBO/estrite turul toime pandud rikkumisele, kuid et see oli viimasest eraldiseisev, arvestades sisuliselt konkurentsimoonusi tekitava eesmärgiga tervikplaani puudumist, turgude ja toodete erinevust ning kahe kartelli teineteisest sõltumatust, muu hulgas kestuse, osalejate ning salajaste koosolekute kuupäevade osas.
- 237 Sisulistes küsimustes väidab hageja põhimõtteliselt seda, et kaks väidetavat rikkumist olid tihedalt seotud, mistõttu kuulusid need ühte tervikplaani, st tegelikult moodustasid need ühe rikkumise.
- 238 Selle kohta tuleb kõigepealt meenutada, et ühe rikkumise mõistega peetakse silmas olukorda, kus mitu ettevõtjat osalesid ühes rikkumises, mis seisnes vältavas tegevuses sama majandusliku eesmärgi nimel (rikkuda konkurentsi), või siis osalesid üksikutes rikkumistes, mis olid omavahel seotud identse eesmärgiga (kõigi osade sama eesmärk) ja subjektidega (asjaomaste ettevõtjate samasus, kes olid teadlikud ühises eesmärgis osalemisest) (Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-53/03: BPB vs. komisjon, EKL 2008, lk II-1333, punkt 257, ja eespool viidatud kohtuotsus Amann & Söhne ja Cousin Filtrerie vs. komisjon, punkt 89).
- 239 Edasi tuleb märkida, et EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumine võib seisneda mitte üksnes üksikus teos, vaid ka tegude seerias või koguni vältavas tegevuses. Seda tõlgendust ei saa kahtluse alla seada põhjendusega, et ühte või mitut tegu tegude seeriast või vältavast tegevusest võib ka ise ja eraldiseisvalt käsitleda selle sätte rikkumisena. Kui erinevad teod kuuluvad nende identse eesmärgi tõttu „tervikplaani”, mis kahjustab konkurentsi ühisturul, on komisjonil õigus omistada nende tegude eest vastutus osalemise alusel rikkumises kui tervikus (eespool viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt vs. komisjon, punkt 258).
- 240 Lõpuks on oluline ka täpsustada, et ühe eesmärgi mõistet ei saa määratleda üldise viitega konkurentsi moonutamisele rikkumisega seotud turul, sest konkurentsi kahjustamine on nii eesmärgi kui tagajärjena iga EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluva tegevuse olemuslik osa. Ühe eesmärgi mõiste selline määratlus ohustab võtta ühe ja vältava rikkumise mõistelt osa selle tähendusest, kuna selle tagajärjel tuleks ühte majandussektorit puudutavat mitut tegu, mis on EÜ artikli 81 lõikega 1

keelatud, automaatselt käsitleda ühe rikkumise moodustavate asjaoludena (vt Üldkohtu 30. novembri 2011. aasta otsus kohtuasjas T-208/06: Quinn Barlo jt vs. komisjon, EKL 2011, lk II-7953, punkt 149 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 241 Selleks et kvalifitseerida erinevad teod üheks ja vältavaks rikkumiseks, tuleb kontrollida, kas nende vahel on üksteist täiendav seos, see tähendab, et igaüks neist on mõeldud vastama ühele või mitmele tavapärasest konkurentsist tulenevale tagajärjele, ning kas need aitavad vastastikuse toime kaudu kaasa kõikide konkurentsivastaste tagajärgede saavutamisele, mida nende tegude toimepanijad on ühe eesmärgiga tervikplaani raames kavandanud. Selles osas tuleb arvestada kõiki asjaolusid, mis võimaldavad seda seost tuvastada või kahtluse alla seada, näiteks kõnealuste tegude tegemise periood, sisu (sealhulgas kasutatud meetodid) ja vastastikusest seosest tulenevalt eesmärk (vt eespool viidatud kohtuotsus Amann & Söhne ja Cousin Filtrerie vs. komisjon, punkt 92 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 242 Seega võib komisjon objektiivsetel põhjustel algatada eraldiseisvad menetlused, tuvastada erinevad rikkumised ja määrata mitu erinevat trahvi (vt eespool viidatud kohtuotsus Amann & Söhne ja Cousin Filtrerie vs. komisjon, punkt 93 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 243 Hageja argumente, millega vaidlustatakse kahe eraldiseisva rikkumise esinemine ja väidetakse, et toime pandi vaid ühte „tervikplaani” kuuluv üks rikkumine, tuleb hinnata neid kaalutlusi silmas pidades.
- 244 Esiteks olgu märgitud, et hageja ei saa tulemuslikult tugineda asjaolule, et kahe kartelli tegevust viidi läbi ühe vältava tegevuse raames, millel oli sama majanduslik eesmärk: konkurentsi kahjustamine. Nimelt nagu meenutatud käesolevas kohtuotsuse punktis 240, ei saa ühe eesmärgi mõistet määratleda üldise viitega konkurentsi moonutamisele rikkumisega seotud turul, sest konkurentsi kahjustamine on nii eesmärgi kui tagajärjena iga EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamisalasse kuuluva tegevuse olemuslik osa. Ühe eesmärgi mõiste selline määratlus ohustab võtta ühe ja vältava rikkumise mõistelt osa selle tähendusest, kuna selle tagajärjel tuleks ühte majandussektorit, st käesolevas asjas termostabilisaatorite sektorit puudutatavat mitut tegu, mis on EÜ artikli 81 lõikega 1 keelatud, automaatselt käsitleda ühe rikkumise moodustavate asjaoludena.
- 245 Kindlasti ei ole vaidlustatud ka seda, et AC-Treuhandi koosolekutel osalesid samade ettevõtjate esindajad, olenemata sellest, kas tegemist oli tinastabilisaatorite või ESBO/estrite turuga. Nimelt teatud ettevõtjaid, keda esindati tinastabilisaatoritega seotud koosolekutel, esindati ka ESBO/estrite sektorit puudutataval koosolekutel: need olid Akzo kontserni ettevõtjad, Elf Aquitaine, Chemtura ja BASF.
- 246 Seega olid karistatud rikkumiste peamised toimepanijad vaid osaliselt samad. Nimelt tuleb rõhutada, et osa ettevõtjaid osales vaid ühes kahest kartellist. Nii osalesid ettevõtjad MRF Michael Rosenthal ja Reagens ning kontserni Baerlocher ettevõtjad ainult tinastabilisaatorite kartellis, samas kui Faci ettevõtjad ja kontserni GEA ettevõtjad osalesid vaid ESBO/estrite sektori kartellis.
- 247 Arvestades, et oli ettevõtjaid, kes osalesid nii tinastabilisaatorite kui ka ESBO/estritega seotud AC-Treuhandi koosolekutel, tuleb toonitada, et osa neid ettevõtjaid ei pruukinud samadel perioodidel esindada samad füüsilised isikud, olenevalt sellest, kas tegemist oli ühe või teise kartelliga, nagu nähtub vaidlustatud otsuse I lisas olevast tabelist.
- 248 Seetõttu, olenemata sellest, et osaliselt olid puudutatud ettevõtjad samad, on välistatud, et kõik ettevõtjad ja nende esindajad olid teadlikud, et nad osalevad samas eesmärgis, mis on aga ühe rikkumise tunnus.
- 249 Teiseks olgu meenutatud, et erinevate toodete turgude olemasolu – isegi kui tegemist on naaberturgudega – on üks asjassepuutuv kriteerium selleks, et kindlaks määrata EÜ artikli 81 rikkumiste ulatus ja seega olemus (vt Üldkohtu 19. mai 2010. aasta otsus kohtuasjas T-11/05: Wieland-Werke jt vs. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 83 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 250 Kuigi käesolevas asjas ei ole vaidlustatud, et asjassepuutuvad kaubaturud on vähemalt naaberturud, ei saa käsitletavaid tooteid, st tinastabilisaatoreid, ESBO-t ja estreid, ühe rikkumise tuvastamise seisukohast pidada sama turu toodeteks.
- 251 Sõltumata nende keemiliste või füüsiliste omaduste ja otstarbe küsimusest nähtub kõigepealt, nagu mainiti käesoleva kohtuotsuse punktis 245, et ainult asjassepuutuva tegevussektori suured Euroopa kontsernid tarnisid samaaegselt nii tinastabilisaatoreid, ESBO-t kui ka estreid.
- 252 Edasi nähtub toimikusse esitatud erinevatest tõenditest ja erinevate koosolekute kahest eri sisust olenevat tootest, et hinnad – mis käesolevas asjas konkurentide vahel õigusvastaselt kindlaks määrati – erinesid märkimisväärselt olenevalt sellest, kas tegemist oli tinastabilisaatorite või ESBO/estrite sektoriga.
- 253 Lõpuks on oluline rõhutada, nagu tegi õigesti ka komisjon ja mida hageja sisuliselt ei vaidlusta, et teatud ettevõtjad nagu Baerlocher ja Reagens, olid üheaegselt nii tinastabilisaatorite müüjad kui ka ESBO ja estrite ostjad.
- 254 Seetõttu asus komisjon selleks, et jätta kõrvale ühe rikkumise tees ja teha järeldus kahe eraldiseisva rikkumise esinemise kohta – üks tinastabilisaatorite ja teine ESBO/estrite sektoris -, õigesti seisukohale, et need kaubaturud on erinevad.
- 255 Kolmandaks tuleb toonitada, et asjaolu, et kaks kartelli võisid puudutada kahte eri kaubaturgu, ei pruugi välistada seda, et nende tegevust viidi läbi sama tervikplaani raames, kui on kontrollitav nendevahelise teineteist täiendava seose olemasolu omavahelise sõltuvuse või koordineerimise seisukohast.
- 256 Ent asjassepuutuvaid erinevaid tegevusi ei saa kvalifitseerida üheks rikkumiseks, kuna neil puudub see teineteist täiendav seos selles tähenduses, et igaüks neist ei ole mõeldud vastama ühele või mitmele tavapärasest konkurentsist tulenevale tagajärjele ning need ei aidanud vastastikuse toime kaudu kaasa kõikide konkurentsivastaste tagajärgede saavutamisele, mida nende tegude toimepanijad on ühe eesmärgiga tervikplaani raames kavandanud.
- 257 Kõigepealt on oluline meenutada, nagu toonitatud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 253 ja millele hageja vastu ei vaidle, et mõned kahest kartellist ühes osalejad olid teises kartellis osalevate ettevõtjate kliendid.
- 258 Nagu märgib ka hageja oma vastuses vastuväiteteatisele, oleks tinastabilisaatorite kartellis osalenud ettevõtjatele nagu Baerlocher ja Reagens olnud absurdne osaleda ühes terviklikus kartellis, mis oleks kvalifitseeritav üheks rikkumiseks, kuna nad olid ESBO/estrite sektoris kliendid ja talusid järelikult selles sektoris kahjulikke tagajärgi, v.a juhul, kui need ettevõtjad neist pääsesid tänu kartelli mõjule viimasena nimetatud sektoris, millele hageja aga ei viita, et tõendada ühe tervikplaani olemasolu ning igal juhul ei nähtu see ühestki toimikus olevast tõendist.
- 259 Veel tuleb rõhutada, et kaks kartelli ei kestnud sama kaua. Nimelt, olenemata küsimusest, millistel täpsetel kuupäevadel nende tegevus lõppes ja asjaolust, et nendes kahes kartellis osalemist sai hagejale süüks panna alles alates 1. detsembrist 1993, st kuupäevast, mil temast sai Fidese õigusjärglane, ei vaidle hageja vastu sellele, et tinastabilisaatorite kartell hakkas tegutsema 1987. aasta veebruaris ja ESBO/estrite sektori kartell alles 1991. aasta septembris.
- 260 Sellest tuleneb, et mõlema kartelli liikmetel ei saanud olla ühiseid kavatsusi ning ühist eesmärki, et kooskõlastatult ja terviklikult kõrvaldada konkurents kahel asjassepuutuval turul (vt selle kohta Üldkohtu 27. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas T-43/02: Jungbunzlauer vs. komisjon, EKL 2006, lk II-3435, punkt 312).

- 261 Lõpuks olgu toonitatud - nagu nähtub ka vaidlustatud otsuse I lisa tabelitest ning mida hageja kaudselt kuid kindlalt ka ise hagiavalduses möönab -, et mitte ainult peaaegu ükski tinastabilisaatoreid puudutav koosolek ei toimunud samal päeval kui ESBO/estrite sektorite koosolek, vaid ja eelkõige jäi nende koosolekute vahele ka mitmepäevane või lausa enam kui nädalane vahe, kuigi tihti toimusid need ajaliselt lähestikku.
- 262 Sellest tuleneb väga selgelt, et mõlema kartelli liikmetel ei saanud olla ühiseid kavatsusi ning ühist eesmärki, et kooskõlastatult ja terviklikult kõrvaldada konkurents kahel asjassepuutuval turul.
- 263 Neid asjaolusid arvestades tuleb otsustada, et komisjon tuvastas piisavalt kindlalt kahe eraldiseisva rikkumise olemasolu, mistõttu tuleb tagasi lükata hageja argument kahtluse kohta selles küsimuses, mida tuleks tema kasuks tõlgendada, ja seega ei teinud komisjon ühtegi viga, järeldades vaidlustatud otsuse põhjenduses 401, et esines EÜ artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 üks vältav rikkumine tinastabilisaatorite osas ja eraldiseisev üks vältav rikkumine ESBO/estrite sektoris.
- 264 Viimaseks on oluline rõhutada, et kõiki eespool esitatud kaalutlusi ei saa kahtluse alla seada muude hageja argumentidega.
- 265 Nimelt ei ole selles kontekstis asjakohased ei hagejale omistatavate rikkumiste eesmärkide samasus, asjaolu, et üks isik, st S „viis läbi” mõlema kartelli koosolekuid, ega asjaolu, et ta ei tegutsenud kummalgi turul, kui arvestada tema rolli spetsiifilisust nende rikkumiste toimepanemisel, mille eraldiseisev laad on komisjoni poolt õiguslikult piisavalt tõendatud.
- 266 Liiatigi lubaks vastupidine lahendus nõustamisteenust pakkuvatel ettevõtjatel nagu hagejal mitmekordistada sama eesmärgiga salajasi tegevusi sama isiku kaudu eri turgudel või lausa naaberturgudel, riskides vaid ühe karistusega, mis ei oleks aga konkurentsieskirjade tõhususe ja hoiatamise nõude seisukohast rahuldav lahendus.
- 267 Seega tuleb tagasi lükata kuuenda väite esimene osa ning kõik väited, mille hageja esitab vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendamiseks.

Nõue teha vaidlustatud otsust muutev kohtuotsus trahvisummasid puudtavas osas

- 268 Põhjendamaks oma teise võimalusena esitatud nõuet teha vaidlustatud otsust muutev kohtuotsus trahvisummasid puudtavas osas, esitab hageja neli väidet ning viienda väite teise osa, mis puudutavad esiteks hindamisviga rikkumiste kestuses suhtes (esimene väide), teiseks haldusmenetluse kestust (seitsmes väide), kolmandaks komisjoni kohustust määrata käesoleva asja asjaolusid arvestades sümboolne trahv (naljas väide), neljandaks, 2006. aasta suuniste rikkumist seoses trahvi põhisumma arvutamisega (viies väide) ja viiendaks nende juhiste rikkumist seoses tema maksevõime arvutamisega (kuuenda väite teine osa).

Esimene väide, mille kohaselt on tehtud hindamisviga rikkumiste kestuses suhtes

- 269 Esimeses väites leiab hageja, et komisjoni hinnang rikkumiste kestusele on väär, sest rikkumised ei kestnud kuni 21. märtsini 2000 tinastabilisaatorite osas ja 26. septembrini 2000 ESBO/estrite osas.
- 270 Selle kohta tuleb meenutada, et käesoleva kohtuotsus punktides 48-164 otsustati, et komisjon tõendas õiguslikult piisavalt rikkumiste asetleidmist vähemalt kuni 11. novembrini 1999.
- 271 Seega isegi eeldades, et esimene väide on põhjendatud, ei ole see tulemuslik osas, mis puudutab perioodi 11. novembrist 1999 kuni 21. märtsini 2000 tinastabilisaatorite osas ja 26. septembrini 2000 ESBO/estrite sektori osas.

- 272 Samuti tuleb täheldada - arvestades muu hulgas selle kohta Üldkohtu küsimusele enne kohtuistungit hageja antud kirjalikku vastust ning seda, et hageja ei esitanud kohtuistungis ettekandes selles küsimuses märgitu kohta ühtegi vastuväidet -, et esimeses väites ei soovi hageja niivõrd vaidlustatud otsuse tühistamist kui seda, et Üldkohus vähendaks oma täielikku pädevust kasutades selle otsusega talle määratud trahvisummasid.
- 273 Seetõttu ei saa käesolevas asjas see väide olla tulemuslik hagejale määratud trahvide osas vaidlustatud otsust muutva kohtuotsuse tegemise nõude põhjendusena.
- 274 Nimelt, nagu nähtub ka vaidlustatud otsuse põhjendustest 713 ja 751-753, vähendati trahvisummat, mis määrati kindla summana rikkumise raskuse ja kestuse alusel, komisjoni arvutuste lõppstaadiumis oluliselt määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel.
- 275 Seega, trahvi võimalik vähendamine viimaste lühikeste perioodide kestuse tõttu ei võimaldaks 2006. aasta suuniste alusel vaidlustatud otsuses määratud trahvi lõppsummasid enam vähendada.
- 276 Järelikult tuleb tulemusetuse tõttu tagasi lükata esimene väide, mille hageja esitab talle määratud trahvisummade osas vaidlustatud otsust muutva kohtuotsuse tegemise nõude põhjendamiseks.

Seitsmes väide, mis puudutab haldusmenetluse kestust

- 277 Seitsmendas väites heidab hageja komisjonile mõistliku tähtaja põhimõttele viidates ette haldusmenetluse liiga pikka kestust, põhjendades sellega esiteks vaidlustatud otsuse tühistamise nõuet ja teise võimalusena talle määratud trahvisummade osas seda otsust muutva kohtuotsuse tegemise nõuet.
- 278 Kuna see väide lükati vaidlustatud otsuse tühistamise nõude põhjendusena tagasi, saab mõistliku tähtaja põhimõtte võimalik rikkumine kaasa tuua vaid hagejale vaidlustatud otsuses määratud trahvisummade muutmise.
- 279 Teostades oma täielikku pädevust leiab Üldkohus, et vaidlustatud otsuses hagejale määratud trahve ei tule vähendada rohkem, kui komisjon seda juba teinud on, kuna hageja väidetud mõistliku tähtaja põhimõtte rikkumisel ei olnud mingit mõju tema kaitseõiguste teostamisele.
- 280 Seetõttu ei ole see väide tulemuslik.
- 281 Igal juhul, selleks et see väide oleks komisjoni otsust muutva kohtuotsuse tegemiseks tulemuslik, peaks hageja selleks ka tõendama, et komisjon on rikkunud mõistliku tähtaja põhimõtet.
- 282 Käesolevas kohtuotsuses on juba aga otsustatud, et hageja ei ole tõendanud, et tema suhtes oleks selline rikkumine toime pandud.
- 283 Seetõttu tuleb tagasi lükata seitsmes väide, mille hageja esitab talle määratud trahvisummade osas vaidlustatud otsust muutva kohtuotsuse tegemise nõude põhjendamiseks.

Neljas väide, et käesoleva asja asjaolusid arvestades oli komisjon kohustatud määrama sümboolse trahvi

- 284 Neljandas väites leiab hageja, et komisjon oleks pidanud talle määrama sümboolse trahvi, kuna EÜ artikli 81 kohaldamine tema suhtes ei olnud ettenähtav, et 2006. aasta suunised annavad talle selle võimaluse ja et orgaaniliste peroksiidide asjas määras komisjon talle ainult sümboolse trahvi.
- 285 Käesolevas asjas ei saa see väide olla tulemuslik.

- 286 Nimelt ei saa komisjonile ette heita, et ta rikkus väidetavat kohustust määrata käesolevas asjas vaid sümboolne trahv.
- 287 Tõsi, 2006. aasta suuniste punktis 36 on ette nähtud, et „teatavatel juhtudel võib komisjon määrata sümboolse trahvi” ja et „sellise trahvi määramist tuleks põhjendada otsuses”.
- 288 Kuid selle sätte sõnastusest endast tuleneb selgelt, et sümboolse trahvi määramine ei ole mingil juhul komisjoni kohustus, vaid ainult võimalus, mille kasutamist võib ta kaaluda, ilma et see piiraks Üldkohtu täieliku pädevuse piires teostatavat kontrolli.
- 289 Komisjoni väidetav kohustus määrata käesolevas asjas sümboolne trahv ei saa tuleneda ka komisjoni varasemast otsustuspraktikast, eelkõige hagejale orgaaniliste peroksiidide asjas määratud trahvist.
- 290 Nimelt tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et asjaolu, et komisjon minevikus kohaldas teatud tasemel trahve teatud tüüpi rikkumistele, ei saa veel võtta võimalust seda taset määru nr 1/2003 märgitud piirides tõsta, kui see on vajalik liidu konkurentsipoliitika rakendamise tagamiseks, vaid vastupidi – liidu konkurentsiniormide tõhus kohaldamine eeldab seda, et komisjon saaks igal hetkel kohandada trahvide taset vastavalt selle poliitika vajadustele (Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punktid 169 ja 227, ning 8. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-3/06 P: Groupe Danone vs. komisjon, EKL 2007, lk I-1331, punkt 90).
- 291 Seda järeldust ei saa seada kahtluse alla hageja argumentatsioon vaidlustatud otsuses määratud trahvide väidetava ettenägematuse kohta.
- 292 Nimelt, kuna sellel on sama sisu, mis kolmanda väite argumentatsioonil, mis puudutas EÜ artikli 81 rikkumist ning süütegude ja karistuste seaduslikkuse põhimõtet, tuleb ka see argumentatsioon käesoleva kohtuotsuse punktides 43-46 esitatud põhjustel tagasi lükata.
- 293 Järelikult tuleb tagasi lükata neljas väide, mille hageja esitab talle määratud trahvisummade osas vaidlustatud otsust muutva kohtuotsuse tegemise nõude põhjendamiseks.

Viies väide ja kuuenda väite teine osa, mis puudutavad 2006. aasta suuniste rikkumisi

- 294 Viiendas väites ja kuuenda väite teises osas leiab hageja, et komisjon rikkus 2006. aasta suuniseid sellega, et esiteks ei oleks talle vaidlustatud otsuses määratud trahvid tohtinud olla kindlasummalised, vaid määratud rikkumisega seoses osutatud teenuse tunnitasu alusel vastavalt 2006. aasta suunistes ette nähtud meetodile, ning teiseks oleks komisjon pidanud arvesse võtma tema maksevõimet 2006. aasta suuniste punkti 35 tähenduses.
- 295 Käesolevas asjas ei saa aga viies väide ja kuuenda väite teine osa olla tulemuslikud.
- 296 Nimelt tuleb esiteks märkida, et hageja viies väide tugineb väärale eeldusele.
- 297 Tõsi, 2006. aasta suunistes on märgitud, et „[i]lma et see piiraks [nimetatud suuniste] punkti 37 kohaldamist, kasutab komisjon ettevõtjatele või ettevõtjate ühendusele trahvi määramisel järgmist kahest etapist koosnevat meetodit”, st „[k]õigepealt määrab komisjon igale ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele trahvi põhisumma” ning „[s]eejärel võib komisjon seda põhisummat suurendada või vähendada”, täpsustades esiteks, et trahvi põhisumma „arvutatakse osakaaluna müügiväärtusest [ja see osakaal] saadakse rikkumise raskusastme [alusel]” ning teiseks, et „[t]rahvi põhisumma kindlaksmääramisel võetakse aluseks nende kaupade või teenuste väärtus, millega on rikkumine otseselt või kaudselt EMP asjaomasel territooriumil seotud [üldiselt] [...] viimasel rikkumises osalemise täisaastal (2006. aasta suuniste punktid 9-13).

- 298 2006. aasta suunised on vahend, mille eesmärk on täpsustada hierarhiliselt kõrgemal asetsevat õigust silmas pidades kriteeriumid, millest komisjon kavatses lähtuda määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud kaalutusõiguse teostamisel trahvide määramisel. Suunised ei ole trahve määrava otsuse õiguslik alus – selleks on määrus nr 1/2003 –, kuid need määravad siiski üldiselt ja abstraktselt meetodi, mida komisjon peab selle otsusega trahvisummade määramisel järgima, ning tagavad seetõttu ettevõtjate õiguskindluse (vt Üldkohtu 14. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-259/02-T-264/02 ja T-271/02: Raiffeisen Zentralbank Österreich jt vs. komisjon, EKL 2006, lk II-5169, punktid 219 ja 223 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 299 Kuigi suuniseid ei saa lugeda õigusaktiks, mida ametiasutus igal juhul peab järgima, sätestavad nad siiski praktikat väljendava käitumisnormi, millest ametiasutus ei või konkreetse juhtumi puhul põhjendusi esitamata kõrvale kalduda (vt selle kohta Euroopa Kohtu 18. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-397/03 P: Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients vs. komisjon, EKL 2006, lk I-4429, punkt 91, ning eespool viidatud kohtuotsus Romana Tabacchi vs. komisjon, punkt 72).
- 300 Suuniste vastuvõtmisest tulenev komisjoni kaalutusõiguse piiramine tema enda poolt ei ole aga vastuolus komisjoni olulise kaalutusruumi säilimisega (Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-44/00: Mannesmannröhren-Werke vs. komisjon, EKL 2004, lk II-2223, punktid 246, 274 ja 275).
- 301 Selle kohta täpsustas komisjon 2006. aasta suuniste punktis 37, et „[k]uigi käesolevates suunistes kirjeldatakse trahvide määramise üldmeetodit, võib konkreetse juhtumi eripäradest või teataval tasemel hoiatava mõju tagamisest tingituna olla õigustatud nimetatud meetodist [...] loobumine”.
- 302 Kuid tuleb märkida, et käesolevas asjas ei tegutsenud hageja rikkumistega seotud turgudel, mistõttu tema selle teenuse müügiväärus, mis oli otseselt või kaudselt rikkumisega seotud, oli olematu või ei väljendanud mõju, mis oli asjassepuutuvatel turgudel hageja osalusel toime pandud rikkumistele.
- 303 Seega ei olnud komisjonil võimalik lähtuda hageja müügiväärtusest asjassepuutuvatel turgudel ning ta ei saanud ka aluseks võtta hageja tunnitasu, sest see ei väljendanud absoluutselt viidatud väärtust.
- 304 Need spetsiifilised asjaolud võimaldasid komisjonil kalduda kõrvale või lausa kohustasid teda 2006. aasta suuniste punkti 37 alusel nimetatud suunistes sätestatud meetodist kõrvale kalduma (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 7. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-76/06 P: Britannia Alloys & Chemicals vs. komisjon, EKL 2007, lk I-4405, punkt 30).
- 305 Seetõttu jättis komisjon õigesti kõrvale 2006. aasta suunistes sätestatud meetodi, määrares kindlasummalised trahvid ning lõpuks arvestades ka ülempiiri, mis on sätestatud määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2.
- 306 Tõsi, komisjon saab tugineda suuniste punktile 37 ainult juhul, kui ta esitab asjassepuutuvas otsuses selle kohta piisava põhjenduse ning trahvi kindlaksmääramise kriteeriumid.
- 307 Käesolevas asjas ei ole aga vaidlustatud seda, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 746-751 põhjendas komisjon piisavalt hagejale määratud trahvisummasid.
- 308 Igal juhul leiab Üldkohus, teostades oma täielikku pädevust, et vaidlustatud otsuses tuvastatud rikkumiste eest hagejale määratud trahvisummad on sobivad, arvestades muu hulgas nende rikkumiste raskust.
- 309 Teiseks tuleb märkida, et kuuenda väite teine osa ei ole samuti tulemuslik.

- 310 Tõsi, 2006. aasta suuniste punktis 35 on märgitud, et „[t]eatavas sotsiaalses ja majanduslikus kontekstis võib komisjon erandkorras taotluse esitamisel võtta arvesse ettevõtja maksevõimetust”.
- 311 Kuid hageja tegelikust majanduslikust olukorrast olenemata tuleb täheldada, et hageja ei ole komisjonile esitanud mingit asjakohast taotlust.
- 312 Üldkohus on aga juba otsustanud, et trahvi vähendamiseks 2006. aasta suuniste punkti 35 alusel peavad samaaegselt esinema kolm tingimust: vastava taotluse esitamine haldusmenetluse käigus, teatava sotsiaalse ja majandusliku konteksti olemasolu ja ettevõtja maksevõimetus, kusjuures ettevõtja peab esitama objektiivsed tõendid, millest nähtuks, et trahvi määramine seaks pöördumatult ohtu tema majandusliku elujõulisuse ning tema varad kaotaks igasuguse väärtuse - mis ei pruugi aga automaatselt kaasneda likvideerimismenetluse algatamisele, kui eksisteerib teatud väärtusega vara (Üldkohtu 16. juuni 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-204/08 ja T-212/08: Team Relocations jt vs. komisjon, EKL 2011, lk II-3569, punkt 171, ning Üldkohtu 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas T-199/08: Ziegler vs. komisjon, KL 2011, lk II-3507, punkt 165).
- 313 Seetõttu ei saa hageja komisjonile ette heita sellel alusel trahvi vähendamata jätmist.
- 314 Järelikult tuleb tagasi lükata kuuenda väite teine osa ja kõik väited, mille hageja esitab talle määratud trahvisummade osas vaidlustatud otsust muutva kohtuotsuse tegemise nõude põhjendamiseks.
- 315 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb jätta hagi tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 316 Vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 87 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud ja komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud, tuleb kohtukulud vastavalt tema nõudele välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja AC-Treuhand AG-lt.**

Czúcz

Labucka

Gratsias

Kuulutatud avalikult kohtuistungil 6. veebruaril 2014 Luxembourgis.

Allkirjad